

EDITORIAL

El Roger en marxa i la solidaritat

Esperem que entre el variat contingut de LA TOSCA que teniu a les mans hi haurà novetats, opinions i entrevistes que seran del vostre interès. En aquesta ocasió s'hi inclouen també unes pàgines que, com a mínim, no llegireu de la mateixa manera: són les de *Roger en marxa*, escrites per la seva mare. El Roger és un nen de Castellterçol, de cinc anys, amb problemes greus de mobilitat. *Roger en marxa* va ser una successió d'actes solidaris per recaptar diners per a una intervenció quirúrgica per al Roger i l'article es mou entre la informació, el fet de donar compte del que ha passat i, sobretot, l'expressió d'agraïment. És una peça que permet fer-se càrrec de moltes coses, més enllà del que es diu.

Gairebé no sembla oportú parlar d'una «campanya», en aquest cas. Ningú no va acudir a professionals del màrqueting; ben al contrari, la idea d'una veïna, una paradeta el dia de l'Escudella, unes perruqueres a qui no coneixien, professors, AMPA's... i uns quants actes convocats al Moianès i en alguns municipis del Vallès. Crida l'atenció, a més, que alguns col·lectius participants no tenen entre els seus objectius el compromís social o la solidaritat: escoles de ball, futbol, etc. El resultat, 16.480 euros (una vegada pagats els impostos), que hauran servit per a fer front a la intervenció quirúrgica (que

ha anat molt bé) i una llarga rehabilitació. Sort d'improvisar-ho!

La solidaritat i l'ajuda mútua són conceptes que han evolucionat amb el temps. Per a molta gent, nocions com les de «caritat» tenen connotacions poc acceptables, en el món actual, però en èpoques anteriors van ser conceptes ben forts, amb l'energia suficient per a bastir institucions i hospitals (Casa de Misericòrdia i Caritat, Casa de la Caritat...) que van permetre assistir moltes persones desvalgudes i que han deixat un llegat arquitectònic com el CCCB, la Biblioteca de Catalunya o l'Hospital de Sant Pau. També la solidaritat, segons qui la utilitza, pot semblar-nos distant, imposada o provocadora (només cal pensar en la solidaritat fiscal utilitzada en la tensió.

Catalunya-Espanya). La solidaritat ha de ser, primer de tot, voluntària.

Les accions de suport a *Roger en marxa* podrien figurar en un llibre de text per a donar a entendre què és la solidaritat: veïns que s'ajuden, actes simples, senzills d'organitzar... i l'extraordinària força d'uns pares que no es rendeixen mai per millorar la vida del seu fill. L'adversitat ens permet d'identificar les coses importants de la vida. Si la societat no avança una mica plegada és que no marxa; vol dir que uns — molt pocs — acumulen més diners. *Roger en marxa* ens fa a tots una mica més rics.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Dels moviments socials opositors a Moià ... <i>A. Lozano</i>	5
Es posa la primera pedra de l'auditoria ... <i>J. Font</i>	7
Renovació a l'ANC Moià-l'Estany. <i>P. Antúnez</i>	8
Les entitats informen	9
Club d'Escacs Moià-Moianès, campions ... <i>M. Fàbrega</i>	9
Tastet de Gegants. <i>Colla de Geganters de Moià</i>	10
Grup de teatre de l'Esplai ... <i>E. Permanyer</i>	11
Museu de Moià	12
Biblioteca de Moià	13
Primavera a l'escola bressol. <i>S. Castellano</i>	14
Actes i esdeveniments	15
Roger en marxa. <i>E. Escalera</i>	15
Diada de Sant Jordi. <i>E. Roca, E. Permanyer</i>	18
Després de la 101a sortida. <i>X. Vidal</i>	22
Gràcies, caminaires d'arreu. <i>S. Padrís</i>	22
Moianès	24
Monistrol de Calders, un museu ... <i>G. Erill, A. Morell</i>	24
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	25
Consorci del Moianès	28
Primers Jocs Florals a Oló. <i>J. Canamasas</i>	29
Lletres	30
Visca el teatre! <i>A. Cantó</i>	30
Una merla. <i>M. Baqués</i>	31
Indrets	33
Retorn a Marfà. <i>F. Añaños</i>	33
Perfils	35
La cacera com a servei social: entrevista ... <i>D. Prat</i>	35
Sopa de lletres	38
Una mica d'història	39
El record que viu a Esplugues (Castellcir). <i>F. Rochel</i>	39
Qui ens conta el seu conte? <i>Hospital-Residència</i>	41
Breus	43
Publicacions	45
Moviment demogràfic / Necrològiques	47
Dades meteorològiques	50

En Roger amb els seus pares (fot. Josep Font)

VIDA MUNICIPAL

Dels moviments socials opositors de Moià al darrer ple del Consell Comarcal

Albert Lozano, @lozanoalbert

A Moià sempre ha existit un moviment social contestatari i rebel que ha defensat, majoritàriament, postures mediambientals o ha anat en contra de plans urbanístics o de polítiques tributàries dels successius governs municipals. Les accions socials d'aquests moviments s'han mantingut al llarg dels anys i s'han transformat en partits polítics o iniciatives i grups veïnals, o, fins i tot, en lluites individuals. Algunes de les lluites individuals, per exemple, s'oposaren amb vehemència, fa anys, a una proposta municipal de tallar els arbres de l'avinguda de la Vila. O recordo una campanya contra la contaminació lumínica de la nostra població que repercutia en els qui volien gaudir de la Via Làctia des de la costa de la Creu.

Certament, pel que fa a les inquietuds mediambientals, pren absolut protagonisme el grup ecologista El Fanal. Aquest col·lectiu, per exemple, va dirigir i liderar, juntament amb Les Llambordes, un moviment en contra dels plans urbanístics de

l'ex-alcalde Montràs: més concretament, contra l'ampliació urbanística de la zona de la Pineda.

Com a moviment veïnal, hem tingut, indubtablement, Moià Diu Prou. Aquest nombrós grup de veïns i veïnes es queixaren aferrissadament —i no n'hi havia per a menys— de la pujada de l'IBI. Les accions de Moià Diu Prou van marcar una època i, segurament, el final de l'època Montràs.

El partit municipal MAP-ERC va ser en part una representació política del moviment de Moià Diu Prou. Un MAP-ERC que desaparegué amb el canvi polític del 2011, que va suposar l'adéu de Montràs i les tensions internes del propi grup progressista. D'aquí nasqué el partit polític Entesa per Moià (MAP) i l'actual partit en el govern, AraMoià (ERC).

Entesa per Moià va mantenir el ca-liu, la flama i l'esperit del MAP, si bé amb certs matisos que portaren a la trencadissa interna. El fet de no assolir el govern

Votació en el Ple del Consell Comarcal, el dia 4 d'abril (fot. Xavier Rius)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaiç
 Administració: Eduard Gómez
 Impressió: Winihard Gràfics, Moià
 Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
 DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL MODILIANUM

Amb el suport de Generalitat de Catalunya Departament de la Presidència

municipal per unes desenes de vots l'any 2011 va ser un cop molt dur per a Entesa. Això ens porta a reflexionar que els dos partits polítics que podien canalitzar perfectament les inquietuds d'aquests moviments socials mai no van arribar al govern (amb l'excepció de l'intent del primer any de col·laboració entre Ara i Entesa). Aquest és un punt molt important. Cabdal. No haver pogut prendre decisions de govern ha creat una retroalimentació dels moviments socials contra el govern municipal de torn. El darrer exemple el tenim en el naixement dels col·lectius La Cosa Nostra o MoiàDeute. El primer grup denuncia la contaminació que pateix el riu Calders i tot el seu entorn, i el segon neix de la insistència a cercar, mitjançant l'acció social, les responsabilitats i els motius que van portar Moià a assolir un deute milionari.

De la primera legislatura del govern d'AraMoià i la trencadissa amb Entesa va néixer la plataforma veïnal MoiàDeute. Plataforma encapçalada per part de l'entorn d'Entesa per Moià i per Dídac Rimoldi, president d'aquesta associació. A finals de la legislatura semblava que les CUP Moià, liderades pel mateix Dídac Rimoldi, es presentarien a les eleccions municipals del 2015. Malauradament, no va ser així. A pocs mesos d'encetar la legislatura 2015-2019 aparegué La Cosa Nostra.

M'atreviria a dir, doncs, que ambdós grups «de pressió» neixen de la manca de presentació de les CUP a les darreres eleccions a Moià i de persones vinculades de la desapareguda Entesa per Moià. Segons els seus integrants, les CUP de Moià no presentaren grup municipal en l'escomesa electoral del 2015 perquè els faltava gent per a fer la llista. En canvi, el col·lectiu social que mouen mitjançant La Cosa Nostra i MoiàDeute és molt ampli. Llavors, per què no s'hi van presentar?

Tensions en el Consell Comarcal

Si tornem a fer una mirada enrere veurem un *leitmotiv* de tots aquests moviments: han marcat l'agenda política. Sens dubte. Marcaren segurament el final de l'època Montràs i han donat més rellevància al tema del deute municipal. I en certa manera, mitjançant el tema de la contaminació del riu Calders i el seu entorn, La Cosa Nostra col·loca aquest tema a l'agenda del Ple del Consell Comarcal.

El primer ple executiu del passat 4 d'abril del nou Consell Comarcal es va dividir en dos en el moment en què es va votar la moció encapçalada pels alcaldes de Calders i Monistrol de Calders. Una moció relacionada amb la contaminació de la riera de la Tosca, la Golarda i el riu Calders.

L'alcalde de Calders, Eduard Sánchez, llegí un text on demanava mesures a l'Ajuntament de Moià per a solucionar el col·lapse de la depuradora. Dionís Guiteras, alcalde de Moià i president del Consell Comarcal, es defensà argumentant les actuacions i inspeccions que s'han anat fent al llarg dels anys. Guiteras explicà els problemes d'absorció de la depuradora i les inspeccions que s'han anat realitzant a les indústries. A l'hora de votar la moció, es va registrar un empat a vuit vots, amb CDC, CUP i PSC votant a favor i ERC i Independents de Castellterçol votant en contra. En un segon torn, el vot de qualitat del president Guiteras va fer que la moció no tirés endavant.

Només cal donar una ullada al resum de premsa per a veure les tensions entre alcaldes del Moianès aquell 4 d'abril i dies posteriors. Per sort, el foc creuat de declaracions entre alguns alcaldes en el programa de Ràdio Moià *Qui dia passa any empeny* s'ha anat apaivagant.

S'ha de subratllar que en tota aquesta crisi político-mediambiental un dels orígens —n'hi ha d'altres— de la contaminació és la indústria dels dos polígons

de Moià que envien les seves aigües residuals a la depuradora sense que aquesta tingui capacitat per a absorbir-les. I, suposadament i en conseqüència, les aigües residuals que deixa anar l'escorxador de Moià ajudarien a aquesta contaminació. L'Ajuntament de Moià expedientà l'escorxador Comarcal del Moianès per l'abocament d'aigües residuals tot just dies abans de celebrar-se el ple executiu del Consell Comarcal del 4 d'abril.

Com que el diable, quan dorm, mata mosques amb la cua, la plataforma MoiàDeute va convocar per al dia 13 de maig «la segona fase de l'auditoria ciutadana

de Moià», en què l'Escorxador de Moià pren protagonisme, aquest cop per temes administratius.

Concretament i en paraules de Queralt Casals recollides a *Regió7* respecte a la concessió del servei de l'escorxador municipal, cal «aclarir els costos i les possibles irregularitats de la privatització de l'Escorxador Comarcal del Moianès». Segons Queralt, de MoiàDeute, posar el focus, l'objectiu, en l'escorxador de Moià per la banda ambiental i ara, darrerament, per la banda de la concessió administrativa, és estratègicament parlant, de traca i mocador.

Es posa la primera pedra de l'auditoria de l'Escorxador

Josep Font

El divendres 13 de maig va presentar-se a Can Carner la segona fase de l'Auditoria del Deute. Aquesta iniciativa, impulsada per l'Associació Veïnal d'Afectats pel Deute Municipal (ADMM), té com a propòsit estudiar com es va generar l'elevat volum de deute municipal de Moià. En la presentació de l'acte es va dir que la

voluntat no és tant la de jutjar (moltes de les actuacions haurien prescrit en el cas que es detectessin irregularitats de prou embalum), com la «d'aprendre i evitar que es torni a repetir».

En la primera fase d'aquesta auditoria ciutadana es va estudiar fil per randa tota la documentació existent sobre la

Reunió de la segona fase de l'Auditoria del Deute, el 13 de maig (fot. J. Font)

urbanització del carrer Erasme de Gònima a la Zona Industrial i sobre un mur de contenció a prop de Massamsó. En aquestes dues actuacions, van afirmar els portaveus d'aquesta auditoria, l'ajuntament va fer una despesa de 672.000 que en cap cas no hauria d'haver pagat l'ajuntament.

La creació d'un grup de treball per a l'auditoria del deute va ser aprovada per unanimitat en el ple de l'ajuntament del 20 de març del 2014, per tal de garantir que l'ajuntament lliuraria tota la documentació necessària i, al mateix temps, que l'auditoria s'adaptaria als requeriments de confidencialitat de la llei de protecció de dades de caràcter personal.

En l'acte del dia 13 van participar-hi una vintena de persones, amb la presència de quatre regidores de l'ajuntament i representants tant del sector ramader com de la indústria d'elaboració càrnica, i és que en aquesta edició la tasca d'auditoria se centrarà en els expedients de l'Escorxador Comarcal.

El servei d'escorxador, en les antigues dependències del carrer Canigó, havia estat un servei municipal que es va concedir a un industrial privat a canvi que atengués totes les necessitats de ramaders i de botiguers de Moià i de la «comarca natural del Moianès».

L'Ajuntament de Moià va finançar íntegrament la construcció del nou edifici a la Zona Industrial, que després va vendre per a la seva explotació privada mantenint els compromisos de servei al Moianès.

L'escorxador ha estat darrerament en el punt de mira: en primer lloc, perquè el 4 de gener d'enguany va comunicar que ja no donaria més serveis als ramaders de la comarca, en voler-se especialitzar com a escorxador de porcs. Igualment, perquè, amb la polèmica entorn de la contaminació de la riera de la Tosca, aquesta és una de les indústries que podria incidir-hi, pel volum d'aigua que utilitza i perquè va ser sancionada l'any 2002 per l'Agència Catalana de l'Aigua. En la reunió es va comunicar que l'ajuntament havia instal·lat recentment un mesurador de cabal per a conèixer si el volum d'aigua que aboca es correspon amb el que té permès documentalment. L'auditoria de l'escorxador, oberta a la participació ciutadana, permetrà d'avaluar diferents aspectes d'aquesta primera gran inversió dels darrers anys a Moià: econòmica (sabent quant va costar el projecte a l'ajuntament i si en va recuperar la inversió en la seva venda), de servei públic (coneixent les contraprestacions de la privatització) i també ambientals.

Renovació a l'ANC Moià-l'Estany

Pere Antúnez. Coordinador

Ens plau de fer-vos saber que el propassat 4 de març renovàrem la junta local de l'ANC Moià-l'Estany, tal com estableixen els estatuts de la nostra entitat.

També volem dir-vos que recentment s'han iniciat contactes encaminats a constituir l'ANC de la nostra comarca, ja que es considera que unificant l'actual fragmentació és possible millorar la comunicació

entre uns i altres. Ens encoratja comptar amb la comprensió i la col·laboració de molts dels lectors de LA TOSCA en l'actual etapa d'esperances i incerteses.

Sapigueu que en tot moment podeu comptar amb la nostra receptivitat per a acollir els suggeriments o les inquietuds respecte al procés que ens vulgueu fer arribar.

LES ENTITATS INFORMEN

Club d'Escacs Moià-Moianès, campions de Primera Provincial

Marta Fàbrega Gallaguet

El primer equip del Club d'Escacs Moià-Moianès es va proclamar campió de Catalunya en la seva categoria, Primera Provincial, el diumenge 1 de maig.

El primer pas fou quedar el primer classificat del grup de la categoria Primera Provincial, fita que assoliren el 10 d'abril. En aquesta categoria hi ha un total de dotze grups, vuit a Barcelona, un a Girona, un a Lleida i dos a Tarragona, i en cada grup hi participen deu equips. Com a primer classificat del seu grup, l'equip A del Club Moia-Moianès ha ascendit de categoria i en el campionat del 2017 jugarà en la categoria de Preferent.

A partir d'aquí hi va haver uns enfrontaments entre els primers de cadascun dels grups de la categoria Primera Provincial, que van ser amb fases eliminatòries. En vèncer al Club d'Escacs Congrés B de Barcelona en la final, el Club d'Escacs

Moià-Moianès es va proclamar campió absolut de Catalunya de la categoria.

El club d'Escacs Moià-Moianès està format actualment per una trentena de jugadors i quatre equips que juguen en diferents categories del campionat de Catalunya. L'equip B juga en la categoria Segona Provincial i ha quedat en quarta posició del seu grup; els equips C i D estan en la categoria Tercera Provincial.

Per als més petits que es vulguin introduir en el món dels escacs, membres del club organitzen una extraescolar d'escacs a Castellterçol els dilluns de cinc a sis de la tarda.

Per als més grans que tinguin ganes de jugar a escacs de manera més informal, es poden acostar al Bar del Casal entre setmana, a partir de les tres de la tarda, on membres del Club d'Escacs i tothom qui vulgui pot practicar fent partides entre les persones que hi assisteixen.

Membres de l'equip campió (fot. Club d'Escacs Moià-Moianès)

Tastet de gegants

Colla de Geganters de Moià

Aquest any la Colla de Geganters de Moià ens vam proposar fer una jornada de portes obertes per tal d'explicar en què consisteix la nostra activitat, acostar-la a tothom i incentivar la incorporació de gent nova a la colla. Es tractava que la gent es pogués acostar als gegants, tocar-los, aixecar-los, en un ambient sense la pressió d'una trobada on els temps estan més marcats i costa trobar el moment perquè la gent s'acosti. Es va batejar com a *Tastet de gegants*.

Es va portar un tobogan-gegant, propietat de l'Agrupació de Colles Geganteres de Catalunya, on calia entrar per la boca d'un personatge amb cara de pocs amics, que va fer les delícies de la canalla. Alguns nens hi devien baixar més de trenta vegades!

Es van muntar diversos tallers, alguns per als més petits i altres per als grans. Els petits tenien un taller de pintar, on s'oferien retallables dels nostres gegants Toll, Teixonera, Ferran, Isabel i Trapella per tal que els pintessin. L'altre taller infantil consistia a fabricar un cap-gros amb una caixa de cartó i decorar-lo segons la inspiració del moment. Se'n van fer més de cinquanta!

Per als més grans es van portar tots els gegants i el gegantó de la colla i uns quants caps-grossos. Es va desmuntar el Toll, separant el cavallet del cos, i teníem també un cavallet d'un gegantó. S'ensenyava a la gent

com es podia posar la faixa, com calia col·locar-se sota el cavallet per a aguantar el gegant amb seguretat i, finalment, provaven de fer ballar un gegant, que no és pas tan difícil!

També es va muntar una paradeta de marxandatge amb samarretes noves, on apareixen tots els nostres gegants, pioletes de xocolata amb les figures dels gegants, punts de llibre i algunes de les samarretes anteriors. Es va oferir coca i xocolata als qui ens van voler acompanyar en aquesta festa, que vam rematar fent una petita cercavila on lluir els caps-grossos acabats de fer.

Malgrat el temps fred, hem d'agrair que finalment no plugués i podem considerar que va ser un èxit. Probablement l'any que ve ho repetirem!

Pel que fa a l'activitat de la colla, aquest any ja hem anat a Sant Fruitós de Bages (7/2), a Montmeló (3/4) i a Artés (17/4), a més de participar en els Tres Tombs amb els grallers i tabalers (23, 30 i 31/1) i en la trobada de l'escola pública (15/5). Les sortides que tenim previstes per al que queda d'any són: Ogassa (29/5), la Llacuna (19/6), Mataró (2/7), Martorelles (16/7), Montmajor (11/9), Cervera (24/9), Puig-reig (6/11) i Gironella (8/12). Tots aquests pobles ens tornaran la visita el dia de la nostra trobada, el *dissabte 30 de juliol*. Participarem també en la trobada de colles del Bages-Berguedà, que enguany s'organitza a Callús.

Tobogan-gegant (Fot. Geganters)

Grup de teatre de l'Esplai: un any de «bolos»!

Elvira Permanyer i Sert

Era el 6 de desembre del 2014 quan el grup d'aficionats al teatre de l'Esplai estrenava, a la sala polivalent, l'obra de la moianesa Liduvina Daví *La meva dona és una santa*. Començaven aleshores, sense que ens ho poguéssim pensar, un seguit de representacions arreu de la comarca i més enllà. Primer, i com ja era d'esperar, a Moià la vàrem representar dues vegades més, el 8 de desembre i el 15 de febrer, amb un èxit excepcional de públic.

El grup inicial estava format per Montserrat Aliberch, Rosa Burdó, Josep M. Gallofré, Martí Martínez, Sofia Padrisa, Francesc Picas, Jordi Pla, Rosa Ponsa, Pere Quintana, Marissa Rosell, Maria Santacreu, Teresa Verdaguer, Xavier Vidal i Núria Vilarmau, fent de traspunts Josefina Pascual i Lluïsa Tantiñà, amb la col·laboració d'Isabel Pérez i Alfred Plans, i la coordinació de Montserrat Aliberch i Elvira Permanyer. En els següents «bolos» vam fer alguns canvis, deguts a problemes d'agenda o de salut, i els actors Cosme Homs i Albert Sala ens varen donar un cop de mà per a poder complir

els compromisos, així com disposar d'una persona per al so i la música, l'Àngel López.

Amb aquest grup d'aficionats, les següents sortides foren la nit del 28 d'abril al teatre de Santpedor, dins els actes de la Setmana de la Gent Gran. El dia 29 del mateix mes a la tarda vàrem anar a Igualada, també dins els actes de la setmana de la Gent Gran, on vàrem estrenar el petit escenari del nou edifici on s'ubica el Centre Cívic i l'Associació de la Gent Gran. El 9 de maig al vespre el grup va anar a Collsuspina a participar amb l'obra en les VII Jornades Solidàries, amb èxit de públic. Després del descans estiuenç ens varen convidar a Artés i el dissabte 3 d'octubre actuàvem al centre cívic amb un èxit de públic que fins i tot va sorprendre els organitzadors. El 8 de novembre vam anar a Navarcles, on també tinguérem gran èxit. Finalment, i per tancar la gira, el dia 30 de novembre l'Ajuntament d'Oristà ens va convidar als actes de festa major i poguérem actuar a la sala polivalent, amb satisfacció de tothom.

Sessió de lectura de *El malalt imaginari* (fot. Rosa Ponsa)

El grup de teatre de l'Esplai està engrescat i creix; hi ha noves incorporacions, com Carme Casas, Josefina Remon, Teresa Carbonés, i n'esperem alguna més! També es manté la col·laboració amb membres del grup La Cadira, que quan tenim alguna urgència són un més de nosaltres.

Amb aquest planter és fàcil organitzar coses i així els dies 2 i 3 de gener s'estrenà un petit espectacle, *Nadal: paraules i cançons*, amb la participació de la Coral de Moià, que canvià el registre dels actors, ja que hagueren de recitar poemes tot donant sentit a les paraules escrites pels po-

etes, un exercici que va donar el seu fruit i va fer les delícies dels espectadors.

En començar l'any s'havia decidit fer una última representació de *La meva dona és una santa* dedicant la recaptació als «Esmorzars saludables» dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Moià, però per raons de força major no es va poder dur a terme. Malgrat aquest entrebanc, i si tot segueix bé com fins ara, iniciem un nou projecte: ens atrevim amb el clàssic universal, *El malalt imaginari* de Molière. Ja s'han començat les lectures inicials i els primers moviments, amb la previsió d'entrenar-la a finals d'any.

Museu de Moià

XV Mercat Escolar de la Prehistòria

Ja són quinze anys que el Museu Municipal de Moià organitza, durant una setmana de maig, el Mercat Escolar de la Prehistòria al Parc Prehistòric de les Coves del Toll. Aquest esdeveniment és una activitat única que només s'organitza un cop a l'any i que té molt d'èxit entre el món escolar. En els darrers cinc anys més de 8.000 escolars han gaudit de l'activitat lúdico-didàctica en la qual, durant el matí, es realitzen al Toll més de deu activitats monitoritzades relacionades amb l'arqueologia i la prehistòria en l'entorn natural de les Coves del Toll.

A unes setmanes perquè tingui lloc l'esdeveniment esperat per molts centres escolars de tot Catalunya, la nostra graella s'ha omplert del tot amb gairebé 1.700 escolars, més els mestres que els acompanyen.

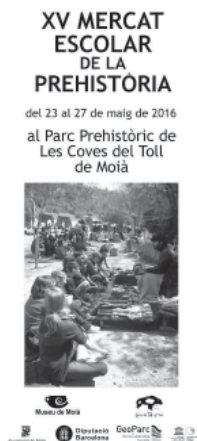
Dia Internacional dels Museus

El Dia Internacional dels Museus

(DIM) és un esdeveniment organitzat pel Comitè Internacional dels Museus (ICOM) que se celebra des de l'any 1977 i que té com a principal objectiu conscienciar els ciutadans sobre la tasca que tenen els museus en el desenvolupament de la societat. Cada any la diada tracta un tema i el d'enguany és *Museus i paisatges culturals*.

Amb motiu del DIM gairebé tots els museus i equipaments museístics catalans organitzen una gran quantitat d'activitats, dirigides a tot tipus de públic, el mateix 18 de maig (data oficial) i en dies anteriors o posteriors.

El Museu de Moià hi ha participat enguany amb les següents activitats: el dissabte 14, conferència a l'Esplai sobre «Les sis fites de l'evolució humana», a càrrec de l'arqueòleg i membre de l'IPHES LI. Batista; el diumenge 22, dia de portes obertes, amb accés gratuït a les dues exposicions permanents del Museu; i del dilluns 23 al divendres 27, XV Mercat Escolar de la Prehistòria.

Biblioteca de Moià

Durant tot el mes d'abril hem tingut l'exposició titulada *Memòria*, de l'artista de l'Estany Marina Berdalet.

El primer divendres d'abril, l'escriptor i aventurer Román Morales va fer una xerrada-audiovisual sobre els seus viatges a l'Amèrica del Sud explicats en el seu llibre *Caminos de agua: la travessa en caiac* durant dos anys des de Buenos Aires fins al Carib veneçolà.

El doctor en Belles Arts i astròleg Esteve Carbó Ponce va fer la xerrada «Arquitectura del cosmos segons Ramon Llull», amb la col·laboració del Banc del Temps, activitat inclosa dins la commemoració de l'Any Ramon Llull.

De les activitats de Sant Jordi —presentació del llibre d'Imma Llonch, *Llegim al carrer*, i lectura dramatitzada del *Llibre de les bèsties*— ja se'n fa ressò una altra crònica d'aquesta TOSCA. A més, es va fer un taller de Sant Jordi en què amb agulles d'estendre i pintura es van realitzar dracs i roses.

La biblioteca va col·laborar en el Certamen Literari del Dia Mundial de la Terra,

organitzat per La Cosa Nostra; primer es va fer una activitat infantil amb contes musicats a càrrec d'en Raül, i tot seguit es va llegir el veredict i es va fer el lliurament dels premis del certamen.

A l'abril, en el Club de Lectura es van comentar poesies de Salvador Espriu i Federico García Lorca amb l'escriptor, filòleg i periodista Lluís Busquets i Grabulosa.

El mes de maig es va iniciar amb la presentació del llibre juvenil *Maiutac*, a càrrec de l'autora, Cristina Rodrigo, i la il·lustradora, Laura Vilardell. També s'ha pogut visitar l'exposició de quadres amb tècnica mixta, fets amb teixits, botons, cintes..., de Montserrat Vallvé.

Des del 9 de maig i fins al 27 de juny les biblioteques del projecte Turisme Informació, amb la col·laboració de Renfe, ofereixen als seus usuaris l'oportunitat de participar en el sorteig de cinc bitllets Inter-rail de segona classe per a dues persones. Només cal tenir entre 18 i 59 anys i emportar-se en préstec una guia o revista de viatge. Us animem, doncs, a preparar les vacances i escapades amb la biblioteca.

Xerrades de Román Morales i d'Esteve Carbó (fot. Bibl. Moià)

Primavera a l'escola bressol

Susana Castellano Cárdenas. Escola Bressol Garrofins

El dia 26 d'abril, a l'Escola Bressol Garrofins va arribar la primavera.

Diuen que les flors i les plantes tenen sentiments... Jo m'ho crec. Com envoltada per una aura especial i amb la pell de gallina, vaig palpar de primera mà els batecs dels cors carregats d'històries i de sentiments, que només poden acumular a dins seu, com si fossin tresors protegits contra tota mena de contratemps, les persones grans.

Feia dies que esperava la trobada. Havia somiat fins i tot la imatge que aquells dies els meus ulls van recordar.

«Quin goig!», vaig pensar en acostar-me a saludar a tanta saviesa. Els infants, alhora amb la naturalitat que guarden i sense prejudicis, s'acostaven a veure aquelles persones tan semblants a ells. A corre-

cuita em vaig afanyar per captar el moment. A través de l'objectiu de la càmera m'arribava l'essència mateixa de la felicitat.

«Aquests pebrots els heu plantat massa junts!», deia alguna senyora ben arreglada i amb la bossa penjada al braç.

«Segurament quan era jove havia treballat la terra i conreat el camp, o potser a casa seva té plantat un hort que rega amb alegria quan comença l'alba i el sol no pica tant», vaig pensar jo. I amb un somriure anava dibuixant en la meva ment les possibles històries.

Va ser una jornada plena d'emoció. Segurament aquella nit les estrelles es veien més lluents encara perquè el somriure d'uns avis dibuixava sense paraules l'alegria d'haver estat els protagonistes.

Moltes gràcies!

Compartint experiències a l'hort de l'escola (fot. Garrofins)

ACTES I ESDEVENIMENTS

Roger en marxa

Eva Escalera

El Roger va néixer prematur i va patir una paràlisi cerebral amb afectació únicament motriu. A finals del mes de maig ha fet cinc anys. Després de moltíssima rehabilitació continuada durant quatre anys, com a pares vam plantejar-nos mirar més coses per avançar i millorar. Vam contactar amb un doctor, derivats per l'últim centre de rehabilitació via privada on havíem estat. Alhora, el Roger està portat per la Vall d'Hebron, on va néixer.

Ens va agradar moltíssim la idea del Dr. Nazarov, en quant podria millorar el nostre petit Roger. Aquest metge aplica una tècnica poc coneguda aquí, perquè bàsicament tots els pacients que rep són estrangers. És un doctor rus que va iniciar, juntament amb el seu equip, aquesta tècnica al seu país, i ja fa vint-i-dos anys que la practica, uns quinze anys aquí, on opera el dimarts, a la Políclínica Barcelona. La sanitat pública desconeix la tècnica d'aquest facultatiu, no tenen cap experiència de pacients que provinquin d'ell, segons hem pogut comentar amb la metgessa de la Vall d'Hebron que porta el

Roger. La tècnica que realitza es diu mio-tenofasciotomia.

Hem de deixar clar que la paràlisi cerebral no es cura. El que sí que podem tractar són les seqüeles que deixa. En el cas del Roger, les afectacions musculars en forma de «petites contractures» impedeixen la seva mobilitat, el desplaçament i la marxa. El Roger no s'aguanta sol per ell mateix. Es mou amb un caminador en distàncies molt curtes, com a l'escola, o bé amb la cadira de rodes en les distàncies llargues. Sempre necessita estar acompanyat i ajudat per un adult. A casa pot desplaçar-se mitjançant el gateig.

Després de parlar amb la nostra doctora de la Vall d'Hebron, vam decidir tirar endavant amb l'operació del Roger via privada. El cirurgià que l'operaria ens va dir que tractaria vint-i-dos músculs, eliminant les retraccions musculars. Això milloraria la posició dreta del Roger per a treballar posteriorment la marxa. Amb l'operació i el treball continuat de rehabilitació a molt llarg termini, fisioteràpia específica, el Roger té un alt potencial de millora i de guany en autonomia.

En Roger amb els seus pares, a Castellterçol (fot. Josep Font)

Això sí, no un canvi d'avui per a demà, sinó després d'un treball continuat i d'esforç.

La campanya

Un cop vam decidir tirar endavant amb l'operació, comença tot l'enrenou. Unes veïnes del costat de casa, a Castellterçol, ens van preguntar què feia el Roger. Vam dir que estàvem plantejant el tema d'operar-lo i vam mostrar la preocupació per tot el que suposaria econòmicament parlant. Hi hauria una operació que costava al voltant de 5.000 euros. I després tota la rehabilitació que li poguéssim oferir. Això poc canvia, perquè ja en portem

molta d'assumida. Però arriba un moment que jo, com a mare, puc treballar poques hores, ja que estic a disposició gairebé total del Roger. El pare sí que treballa; però, tal com va tot, just per a pagar i arribar a final de mes. Total, que després de parlar amb les veïnes, n'hi va haver una que va dir: «Ja ho sé! Podem fer moltes coses i muntar una parada.»

Així que primer vam dir que no calia..., que ja mirariem amb el banc, etc., etc., però parlant i parlant se'ns va oferir aquesta veïna a cosir bosses de roba. Dit i fet, vam fer bosses de roba. La cosa estava animada. La família, implicada. El dia de l'escudella a Castellterçol, el 9 de febrer, teníem 140 bosses de roba i articles d'aportacions a títol personal que ens van fer arribar la gent per posar-ho a la parada —com estris de cuina fets per fusters, davantals, peces de roba de ganxet, etc.—. Nosaltres, prèviament, el 5 de febrer havíem llançat la publicitat presentant el Roger, el seu problema i la nostra campanya en un blog, *Rogerenmarxa.blogspot.com.es*. El dia de l'escudella vàrem esgotar gairebé tot el gènere... Va ser un èxit espectacular.

A partir d'aquell dia no vam parar de rebre suport de la gent. Persones i entitats que feien donatius, més cosidores... I van sorgir dues grans festes importants, una que se celebraria a Castellterçol i una altra a Moià. Hi hagué gran col·laboració per part de tothom, d'entitats, ajuntaments, comerços i empreses alimentàries de la zona. Estem immensament agraïts a tota la gent que ens ha donat tant de suport. *Rogerenmarxa* va unir tanta gent que avui en dia encara no ens ho podem creure. Ha estat una gran experiència carregada d'emocions i de bons records, que ens acompanyarà per sempre.

Tothom conscienciat per a poder fer front a l'operació i a la llarga rehabilitació que ha de rebre el Roger. Mai no hi ha prou diners, perquè el Roger necessitarà tracta-

ment durant tota la vida: despeses d'ortopèdia i de tractaments complementaris, visites mèdiques i adaptacions a la llar... Fins i tot podria haver-se de repetir l'operació en una segona fase, d'aquí a un any.

Citaré aquí la llarga trajectòria de la campanya *Rogerenmarxa*. Espero no deixar-me res:

Vam començar amb una parada el dia de l'Escudella de Castellterçol, 9 de febrer.

Sandra Studio Estilistes, perruqueres solidàries a Sabadell, van pentinar nens durant una setmana i tot el que feien de caixa era per al Roger. No les coneixíem de res, es van posar en contacte amb l'associació Bàilale a la Vida, amb ganes d'ajudar i solidaritzar-se amb algú que necessités en aquells moments ajuda. Encantadores.

El 9 d'abril vam fer la festa de *Rogerenmarxa* a Moià durant tot el dia.

El 10 d'abril: CF Castellterçol: diumenge solidari al camp de Castellterçol. CF Sala Castellterçol: gols solidaris: 1 gol, 10 euros (van marcar 23 gols).

El 17 d'abril, festa a Castellterçol de *Rogerenmarxa*. Ampa Escola Pia de Moià: tarda de cinema.

23 d'abril: parada de Sant Jordi a Moià.

24 d'abril: tarda de dansa al Casino de Caldes de Montbui, organitzada per l'escola Stage d'aquesta població. Diverses escoles de dansa se sumen a la causa i vénen des de Blanes, Sant Cugat, les Franqueses, etc.

30 d'abril, *masterclass* de zumba a Castellterçol. 1 de maig: trobada solidaria de *crawlers* a Cabrera de Mar.

El Roger va ser operat el dia 3 de maig. L'operació va anar molt bé. Ara estem a l'espera de poder iniciar la rehabilitació, que no serà fins al cap de dos mesos.

Rogerenmarxa encara disposa del número de compte bancari obert (el po-

deu trobar al blog *rogerenmarxa.blogspot.com.es*) per tal que qui vulgui encara pugui aportar donatius. Com hem dit abans, el Roger necessitarà sempre millorar i, com a pares, allà on puguem anar hi anirem.

Durant tota la campanya vam recollir en total 20.600 euros, els quals val a dir que estan subjectes a una tributació a Hisenda del 21%.

Moltes gràcies a tothom per interessar-se i implicar-se en la causa, a la suma de tantes donacions bancàries i altres col·laboracions, tant de persones que han format part en algun moment de les nostres vides com a les persones que no coneixem personalment.

Gràcies.

Festa a Castellterçol

Festa a Moià

Diada de Sant Jordi

Elisa Roca i Elvira Permanyer

Presentació de llibre

Per començar a fer boca tot esperant la diada de Sant Jordi, el dissabte 16 d'abril a les onze del matí es presentava a la biblioteca el conte infantil *Abril, la princesa escabellada*, de la moianesa Imma Lloch. Amb il·lustracions de Núria Portella i editat per Edicions Raima, de Moià, és el primer llibre de la col·lecció de contes infantils «Els marrecs de Montbrú», que té la intenció d'anar editant llibres per a cadascun dels néts i nebots de l'autora. Per cada exemplar venut es destina un euro a l'oenagè Pallassos sense Fronteres. En acabar la presentació, es va repartir coca amb xocolata als presents.

Contes solidaris per a adults

El mateix matí a dos quarts de dotze, a Can Carner, la mestra Judit Carrera i Comas va explicar contes per a adults amb el nom de *Macedònia d'històries: de la innocència a l'erotisme en cinc contes*. L'acte era organitzat amb l'objectiu de donar a conèixer l'oenagè Sonrisas de Bombay, fundada per Jaume Sanllorente. L'acte

fou possible gràcies a la col·laboració de Cultura de la Dona, Ràdio Moià i l'ajuntament. Els beneficis de la sessió es destinen a donar suport als projectes que l'oenagè té a les comunitats dels *slums* de la ciutat de Bombai.

Llegim al carrer

El divendres dia 22, a les portes de la diada de Sant Jordi i sota el lema *Llegim al carrer*, escolars moianesencs van envair les places de Moià per dedicar el matí a evocar la figura d'un gran contista i poeta de qui es commemoraven els cent anys del seu naixement. Aquest era Roald Dahl, un escriptor ple de fantasia, humor i màgia, molt especialment com a escriptor per a nens, que va néixer a Cardiff en 1916 i va morir a Oxford en 1990.

Així, doncs, nens i nenes de 3r, 4t, 5è i 6è de l'Escola Pia, l'Escola Josep Oriols i Roca, l'escola de Collsuspina i l'escola de l'Estany van llegir, amb avidesa, petits relats a les places de Moià —places Major, de Sant Sebastià, del CAP, del P.

Francesc Sagrera, de Can Rocafort—, transformades en petits auditoris a l'aire lliure, amb escenari, equip de so i platea repleta de cadires per al públic assistent. Van ser alumnes d'ESO els qui s'ocupaven de la presentació dels grups de lectors i de vetllar per l'èxit de la part tècnica. El «grup de grans lectors» de l'Esplai de la Gent Gran de Moià també hi va fer la seva col·laboració, amb lectura de contes a la plaça Major

Des de les deu fins aproximadament a dos quarts d'una els nens i nenes van anar intercanviant-se el rol de lectors amb el d'oients i d'aquesta manera totes les places van tenir públic assistent i entregat. Una iniciativa molt bona que es va completar, a la tarda a partir de dos quarts de sis, amb el rondallaire Roger Cònsul, del qual es van poder escoltar els *Contes del veí de Dalh*, a la plaça Major.

El llibre de les bèsties. Lectura dramatitzada

La vigília de la diada de Sant Jordi dins el programa de la IV Revetlla de Sant Jordi a la Biblioteca de Moià, es pogué veure i escoltar la lectura dramatitzada de *El llibre de les bèsties*, de Ramon Llull, de qui enguany se celebren els 700 anys

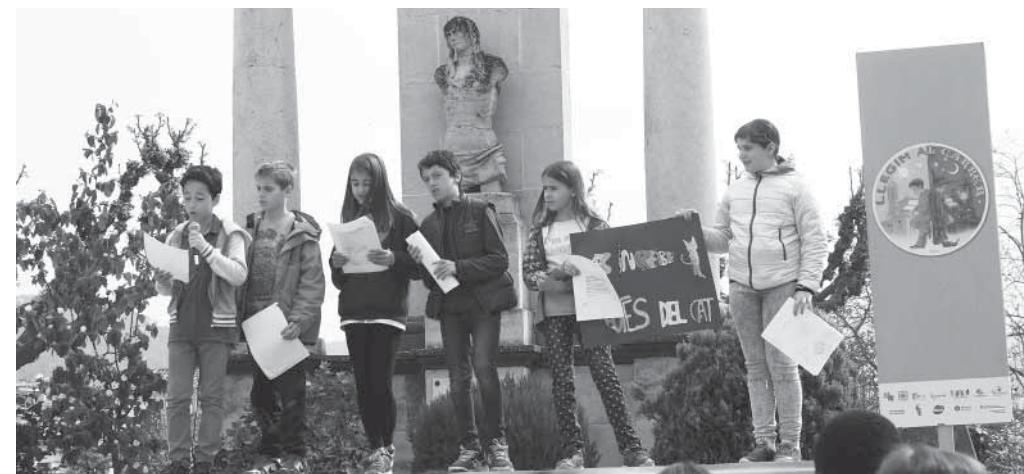
de la seva mort. La lectura es va fer amb els diàlegs adaptats per Elvira Permanyer sobre la versió actualitzada del llibre feta per Roc Casagran. Aquesta lectura era el resultat del taller fet durant els mesos de febrer a abril a la biblioteca i en el qual participaren dotze lectores. Els dies 28 i 30 de maig i 1 de juny Ràdio Moià tenia previst emetre l'enregistrament de la lectura dramatitzada.

Moià 1956: tot un poble en la recuperació d'un ball

Després de l'èxit de públic que va tenir l'exposició relacionada amb la recuperació del Ball del Ciri a Moià, l'any 1956, duta a terme per l'Associació Cultural Modilianum l'octubre de l'any passat a la sala d'exposicions del Casal, enguany la mateixa associació ha plasmat la laboriosa feina de posar nom i cognoms a gran nombre de les persones assistents a la plaça Major aquell dia de 1956, en el llibre *Moià 1956: tot un poble en la recuperació d'un ball*. Després d'una introducció es poden tornar a veure en el llibre les vint-i-dues imatges que formaven l'exposició juntament amb la llista de la gent que s'ha pogut identificar. En total, seixanta-quatre pàgines plenes de vida moianesa que han

Presentació del llibre d'I. Llonch i H. Portella, a la biblioteca (fot. Bibl. Moià)

Llegim al carrer, davant el monument a sant Sebastià (fot. Montserrat Aliberch)

despertat vells records i sentides emocions en moltíssims vilatans; el volum es va posar a la venda el dia 16 d'abril. Com que s'acostava la diada de Sant Jordi es va aprofitar per a fer-ne difusió muntant una paradeta al carrer de Sant Antoni els dies, 16, 17, 23 i 24 d'abril. Al mateix temps va romandre oberta l'exposició, que novament va cridar l'atenció de nombrós públic. En cas de voler adquirir aquest llibret només cal demanar-lo a les llibreries de la vila, al Museu o bé a algun dels membres de l'Associació Cultural Modiglianum.

Ramon Llull a l'Esplai

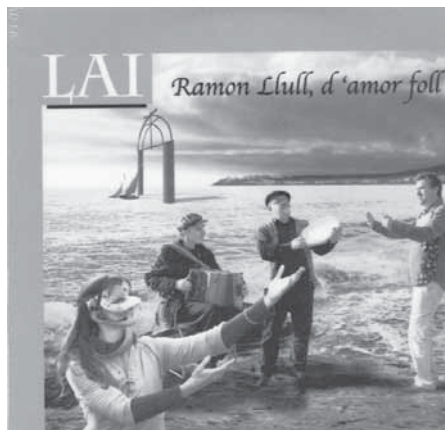
El diumenge dia 1 de maig, a la sala polivalent de l'Esplai de la Gent Gran de Moià tingué lloc l'espectacle

Ramon Llull, d'amor foll, a càrrec del Grup LAI, basat en la vida i l'obra de Ramon Llull —de la mort del qual enguany s'escua el setè centenari—, explicada a partir

de fragments de proverbis i faules extremes d'algunes de les seves obres: el *Llibre d'amic e amat*, el *Llibre de les bèsties*, els records de Randa, el lloc del Pla de Mallorca on Ramon Llull va fer meditació i va trobar la inspiració per a la seva magna obra, tot acompanyat de música instrumental, cançons, recitacions i dansa, sota

la direcció del moianès Baltasar Fonts i Barachina, que en féu el guió. Un espectacle que des de la primera nota va encisar els espectadors, atrapat per la música d'arrel tradicional, executada amb instruments poc coneguts, per la veu dels rapsodes i el moviment de la dansa que es va anar intercalant entre els diferents textos. El grup LAI és format per: Perepau Ximenis, a l'acordió

diatònic a més de dur la direcció musical; Roser Rubió, dansa, veu i cant; Albert Cuevas, percussió i harmònics, i Baltasar Fonts, cant, veu i guitarra.

Disc del Grup LAI

Lectura dramatitzada del Llibre de les bèsties (fot. Alfred Plans)

Pla d'Actuació de Mandat 2016-2019

La Diputació de Barcelona ha presentat als alcaldes de la demarcació el seu Pla de Mandat 2016-2019. Judit Contreras / Diputació de Barcelona

La presidenta de la Diputació, Mercè Conesa, fa pública aquesta aportació extraordinària de caràcter social, com a resposta a les sentències del TC, durant la presentació del Pla d'Actuació de Mandat 2016-2019

15 milions per fer front a la pobresa energètica

Redacció / Barcelona

La Diputació de Barcelona ha anunciat una aportació extraordinària de caràcter social, dotada amb 15 milions, i que dona resposta a les sentències del Tribunal Constitucional contra les mesures urgents per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica. Mercè Conesa ho va fer durant l'acte de presentació del Pla d'Actuació de Mandat (PAM) 2016-2019 de la corporació, que va reunir als alcaldes de la demarcació celebrat a l'Institut del Teatre.

La presidenta de la Diputació, Mercè Conesa, defensa que «tenim un repte social que ens interpel·la», i recorda que «davant del bloqueig a què ens aboquen les últimes sentències del Tribunal Constitucional, la Diputació respon de manera consensuada amb un pla de 15 milions».

El nou programa dona cobertura als subministres bàsics, al lloguer o la hipoteca de l'habitatge habitual, a la pèrdua temporal o permanent d'habitatge per desnonament, a l'alimentació i necessitats bàsiques de subsistència o a l'alimentació infantil, higiene i lactància.

Per Conesa, el nou país que s'està construint

«té una emergència social que ha de ser atesa» i, per aquest motiu, la Diputació negociarà amb les empreses subministradores amb qui la corporació té contractats els serveis bàsics, amb l'objectiu que destinin una part de les factures, que s'abonen, per cobrir les necessitats de subministrament de les persones que es troben en situació de vulnerabilitat.

Davant del bloqueig a què ens aboquen les últimes sentències del Tribunal Constitucional, la Diputació respon amb un pla de 15 milions

PRIMERA VEGUERIA

A nivell nacional, la presidenta Mercè Conesa posa de relleu que «la Diputació de Barcelona vol ser la primera vegueria de Catalunya», i deixa clar que la corporació «no vol ser espectadora del procés», sinó protagonista de la construcció del nou país. Des de la corporació també s'envia un missatge de felicitació als ajuntaments de la demarcació perquè «han fet els deures en aquests darrers quatre anys i han reduït l'endeutament en un 15%».

TERRITORI, PERSONES, TECNOLOGIA I PAISATGES

Aquestes quatre paraules defineixen els reptes que afronta la Diputació amb el Pla d'Actuació de Mandat 2016-2019, quatre paraules que volen abastar la rica i complexa diversitat del territori, així com «donar resposta a les necessitats i les demandes dels pobles i ciutats», en paraules de la pròpia presidenta.

A més de la voluntat d'impulsar la participació activa al procés nacional, una de les principals apostes d'aquest mandat és per la transparència; per la necessitat d'explicar «què volem fer, com ho volem fer» i de poder «rendir comptes», a través d'un conjunt d'indicadors que el govern de la Diputació ha implantat en aquest document.

La Diputació ha projectat el Pla d'Actuació de Mandat sota el lema 'Connectem', un document que també treballa per augmentar la inversió al territori i oferir més atenció a les persones. Pel vicepresident primer, Dionís Guiteras, les línies mestres de l'àrea que presideix són la cooperació institucional, la protecció dels Parcs Naturals, la promoció de l'ús de la biomassa i la millora de la gestió forestal, l'increment del parc d'habitatges socials i l'aposta per fer unes vies locals més segures i al servei de les persones.

El vicepresident segon, Marc Castells, destaca l'impuls dels Plans Locals d'Ocupació, el manteniment de projectes com 'Reempresa' i 'Accelera el creixement', i l'aposta pels comerços de proximitat i la marca turística 'Barcelona és molt més', a través dels projectes 'Camins de Riu' i del 'Programa Biosphere'.

Per la seva banda, el vicepresident tercer, Martí Pujol, posa èmfasi en poder fer arribar el servei bibliotecari a tota la demarcació, així com innovar en el servei que actualment s'ofereix. Des de la àrea que ell encapçala, al llarg del mandat també es continuarà apostant per la cultura, l'esport i el sistema educatiu.

Finalment, la vicepresidenta quarta, Meritxell Budó, recorda que la Diputació ofereix el Servei Local de Teleassistència a 69.000 usuaris, i impulsa plans contra la pobresa, programes contra la violència masclista. A més, també es treballa per donar continuïtat al servei 'Respir', al foment de la participació i la mediació ciutadana, al suport als ens locals i les polítiques de suport a la salut pública i a defensar als consumidors.

Després de la 101a sortida

Xavier Vidal

Escric això avui, 11 d'abril del 2016, sense saber quan es publicarà, perquè ho tinc fresc i si espero dies potser em marxaran del cap impressions i sentiments que em sabia greu que ho fessin. Ahir, dia 10, vaig tenir el goig i el pesar d'assistir a la darrera sortida que organitzava en Sebastià Padrisa. Aquest bon home ha estat, durant dotze anys, dissenyant unes magnífiques caminades pel Moianès. Això vol dir que cada mes ha entregat hores de la seva vida en fer el recorregut, preparar detalls, fer els cartells i penjar-los. No cal dir que al darrere hi ha una feina d'investigació, consulta de mapes, etc.

Ahir es va arribar a la xifra 101. Algú podrà valorar mai el que representa tot això? Estem tips de veure com de vegades als diaris s'hi publiquen notícies que voregen l'estupidesa, notícies banals que no tenen la més mínima importància, i com aquests fets domèstics passen desapercebuts de la manera més injusta.

A fer aquesta feina l'ha ajudat, i molt, la seva filla Núria. Ella a cada sortida ens ha explicat contes i rondalles que han amenitzat aquells moments en què, després d'esmorzar, es reunia la colla per fer

la foto de família o per visitar alguna ermita, casa pairal, dolmen o algun accident geogràfic digne de menció.

Entre tots dos ens han donat una important injecció de cultura que agraïm profundament. Tots els qui hem anat a les sortides coneixem ara coses de la nostra comarca que no coneixeríem si no ho haguéssim fet. Un altre motiu per a estar contents d'haver-ho fet.

El bo hauria estat que, aprofitant l'avinentesa, hagués sortit algú disposat a seguir la tasca. Sí, ja ho sé, és que és irreplicable... La qüestió és que ens hem quedat sense caminades. Si escric això, entre altres motius és perquè ens adonem que aquí al poble es duen a terme tot un seguit d'activitats que depenen d'unes persones que passen desapercebudes i a les quals, la majoria de vegades, no donem la importància que tenen fins que, per motius d'edat, de cansament o de salut, ho deixen. El que feien la Núria i en Sebastià no és irreplicable. Calen només les persones o l'entitat que en tinguin ganes.

Acabo repetint les més sinceres gràcies als amics Sebastià i Núria pel temps que ens han dedicat.

Gràcies, caminaires d'arreu

Sebastià Padrisa i Villà

Quan vam començar el que anomenàrem «Cicle de caminades pel Moianès» teníem a la motxilla una cinquantena de possibles excursions. No sabíem que ho aniríem fent i que n'anirien sortint més i més. Al capdavant n'hem fetes cent una durant onze anys i tres mesos.

El segon diumenge de cada mes, tret de gener, agost i setembre, hem sortit amb

regularitat. En tot aquest temps només vam haver de suspendre una excursió per pluja. Les altres les vam fer, algunes amb fred, boira, trepitjant neu o amb molta calor; hem tingut una mica de tot. També el goig de gaudir de la nostra comarca.

Poues, barraques de vinya, fonts, cases, muntanyes, rieres, racons amagats, panoràmiques esplèndides: el Moianès

és ric, naturalment ric. Quan vam començar ens ho pensàvem; ara n'estem segurs i també tenim la seguretat que, si no el preservem, aviat no el tindrem. Hem vist moltes cases que estaven gairebé enderrocades i quan hi hem tornat les havien rehabilitades. Tot i això, queda molt per fer, principalment pel que fa a preservar barraques, camins, fonts, rieres, capelles, cases i construccions de tota mena en què veus la seva progressiva degradació i ningú no hi posa remei, ni els amos del lloc ni l'administració pública.

Hem vist gairebé tot el que és visitable sense gaires entrebancs i també ens han ensenyat algunes capelles que normalment són tancades. En general no hem tingut dificultats per a poder-ho fer; de tot plegat hem de donar les gràcies als propietaris que ens ho han deixat contemplar.

Encara queden llocs per anar i camins per fer; nosaltres parem i passem el testimoni a qui ho vulgui continuar.

Què hem de dir de la gent que ens ha acompanyat? Hi ha hagut persones d'arreu; algunes han vingut assiduament, d'altres ara sí ara no. No hem tingut problemes amb ningú; de fet, no demanàvem res a ningú. Les nostres caminades no eren per a grans caminadors, eren per a

grans badocs; la nostra fita, que hem pogut mantenir, era caminar i badar fent una volta d'entre deu i catorze quilòmetres. Pensem que els qui ens han acompanyat han pogut gaudir del Moianès com no ho havien pogut fer mai, molts dels llocs eren desconeguts per a la majoria de caminaires i els han sorprès, com ens havien sorprès a nosaltres la primera vegada.

Per la nostra part podem assegurar que hem gaudit moltíssim preparant les caminades i veient l'assistència; ens han acompanyat unes 3.800 persones en tot aquest temps; n'estem satisfets. Quan vam començar, no sortia gaire gent a caminar pels voltants; ara, per una raó o per una altra, hi ha molta més gent que camina i va a veure coses. Potser nosaltres els hi vam incitar? Ens agradaria creure que sí.

Per altra banda, hem d'agrair a LA TOSCA que ens anés publicant tot un seguit d'explicacions de les caminades que anàvem fent. Més tard vam creure convenient de publicar-ne unes quantes en forma de llibre, que ha tingut molta acceptació; n'estem molt contents.

Per últim, hem de donar les gràcies a tots els qui ens han acompanyat. Gràcies per venir i gràcies per «aguantar» les nostres explicacions i llegendes.

Alguns dels participants en la caminada 101 (fot. Xavier Rius)

MOIANÈS

Monistrol de Calders, un museu a l'aire lliure

Gustau Erill i Pinyot i Alba Morell i Hom

Els darrers dies d'abril i els primers de maig del 2016 està arribant a Monistrol de Calders un llegat insòlit: trenta-vuit escultures de grans dimensions, que fins ara lluien en un jardí privat, *El Pedregar*, de Bellaterra, que es podia visitar fins fa una vintena d'anys.

Es tractava d'un jardí botànic amb una notable col·lecció d'escultures que el creador del jardí, Fèlix Estrada i Saladich, havia creat ajuntant dues de les seves passions: per la natura, a través de la botànica —una part era un jardí japonès, incloent-hi una pagoda—, i per l'art, concretament per l'escultura. Les escultures foren realitzades entre la meitat dels anys cinquanta i setanta, del segle XX, per escultors que anava a buscar directament o que participaven en les biennals d'escultura que ell mateix convocava.

Fèlix Estrada i Saladich, fill de Ca l'Estrada de Monistrol de Calders, nascut en 1901 i mort en 1997, fou un empresari i promotor d'art que havia creat el Grup Em-

presarial Mobles La Fàbrica, el Parc-Museu El Pedregar i un reguitzell d'empreses més, a part de la Fundació Privada Fèlix Estrada Saladich per tal de gestionar les visites a *El Pedregar* de forma adequada, donant-hi una visió pedagògica tant pel que fa al jardí com a les escultures. A la seva mort, la fundació subsistí uns quants anys, però el tancament de El Pedregar al públic féu que s'hagi hagut de plantejar la continuïtat de la col·lecció d'escultures fora d'aquell jardí. Per això, a la vídua i a la resta de la família Estrada els va semblar adient que el poble nadiu de Fèlix Estrada i Saladich fos qui l'acollís.

Fou Maties Ponsa i Saladich, batlle de Monistrol de Calders en el període 2011-2015, antic treballador de Mobles La Fàbrica i emparentat amb el fundador de la fundació, qui inicià les converses per a poder rebre en aquest poble la donació de la família Estrada. Les converses havien avançat de paraula, però en ferm, i, en el moment de produir-se el canvi de legis-

latura, el nou govern municipal del poble, malgrat no ser qui havia fet avançar les negociacions fins aquell moment, decidí acceptar el repte de portar les escultures a Monistrol de Calders.

Els pactes estaven establerts, però calia trobar el finançament per a desmuntar, transportar i instal·lar en el seu nou emplaçament les escultures, restaurar les que ho necessitessin i preparar-ne la presentació als visitants, a través d'un centre d'interpretació, el traçat d'uns itineraris per a seguir-les, així com el material gràfic per a identificar correctament cadascuna de les obres.

És a això que s'ha dedicat en cos i ànima el Grup de Treball de Cultura i Patrimoni, coordinat per Alba Morell i Hom, lligat al conseller municipal de Cultura de Monistrol de Calders, Gustau Erill i Pinyot, al mateix temps que el batlle entrant en el 2015, Ramon Vancells Casacuberta, encapçalava les negociacions per a obtenir el finançament necessari per a poder-ho dur tot a bon terme.

Les escultures han estat donades per la Fundació Fèlix Estrada Saladich. La condició era que el seu tractament (desmuntatge, transport i muntatge final) anés a càrrec de l'Ajuntament de Monistrol de Calders. Això suposa un cost d'una mica

més de 50.000 euros, als quals cal afegir-ne poc més de 50.000 més per a adequar i preparar el Centre d'Interpretació, els itineraris, el material gràfic, etcètera. Aquesta quantitat era inassumible dins el pressupost ordinari del poble, que té molts altres problemes per resoldre. Per això es va plantejar a la Diputació de Barcelona la concessió d'ajuts excepcionals per a poder fer front a un projecte tan excepcional com aquest. Una part molt important d'aquestes subvencions ja està assegurada, de manera que ja s'ha pogut tirar endavant la portada de les escultures a Monistrol de Calders.

Del tractament de les escultures se n'ha encarregat el picapedrer en actiu fill del poble Jaume Sala i Arjona, que hi ha posat el seu ofici com a coneixedor de la pedra i la seva il·lusió de monistolenc que vol el millor per al seu poble. Davant del seu equip, i de tot un seguit de grues —algunes, de grans dimensions— i camions, amb algun tràiler, ha capitanejat l'equip que ha fet possible la portada i la instal·lació de les escultures.

A partir de finals de maig, la col·lecció serà ja visitable en els carrers de Monistrol de Calders: tot el traçat urbà, de punta a punta, esdevindrà un museu a l'aire lliure. Sou tots convidats a visitar-lo.

Ballant amb les ones (fot. A. Morell)

Joventut (fot. A. Morell)

Notes terçolenques

Ramon Puig

Rafael Nadal presenta el seu darrer llibre a Castellterçol

Enmig d'una placeta del Dr. Fargas plena de gom a gom, l'agent literària Anna Soler Pont (parella actual del veterà editor i activista castellterçolenc Ricard Domingo) encetà l'explicació de com es gestà l'obra literària objecte de presentació, *La maledicció dels Palmisano*. Acte seguit, Nadal, el seu autor, re-

memorà un seguit de records familiars i de com un besavi seu fundà una gran fàbrica de suro a França. A partir d'aquí, la seva avidesa de coneixements i de mons el portà a visitar cementiris diversos, fruit de les dues grans guerres, explicant la impressió que significa veure vint-i-cinc mil creus o trobar-se amb centenars de jueus morts vint anys abans de l'holocaust.

Nadal s'aturà especialment en les estades a Itàlia, que li feren venir la inspiració. Amb molt de detall explicà la xafogosa calor a Matera, ciutat de la Pulla —regió de la bota italiana, veïna de Calàbria—, a 39° de temperatura, on fins i tot «els gossons posaven mala cara», i com en mirar els monuments commemoratius d'ambdues guerres es trobà amb vint-i-un morts de la família pagesa dels Palmisano d'un total de quaranta-dos que tingué el poble durant la Primera Guerra Mundial.

L'autor es va plànyer que «ho sabem tot de la Segona i poc de la Primera». Després continuà explicant un moment d'especial emoció, quan un home d'edat avançada i que semblava de poca salut assenyala «la maledicció» d'aquella dissortada família. Nadal afegí que «és més compromès escriure quan et refereixes a famílies reals». El llibre s'ha traduït a diverses llengües, fins i tot a l'italià.

Preguntat per LA TOSCA sobre si és vàlida o no la combinació que s'ha anat imposant de novel·la i història, Rafael Nadal respongué: «Sí, s'intenta no tocar la història, respectant escrupolosament els fets, amb interacció entre la ficció i els personatges reals.» A la qüestió de com veia el moment de la política a Catalunya

i a Espanya, respongué, referint-se a Catalunya: «Ho veig tot convuls, tenim esperança de fer grans coses, però estem una mica encallats. Cal fer esforç de realisme i il·lusió.»

La pluja no desllueix la celebració del primer aniversari del Moianès

A Cal Recader tingué lloc, el dia de Sant Jordi, l'acte de celebració del primer aniversari del Moianès com a ens reconegut. Sota una pluja intermitent i presentat per Teresa Soler, membre de l'antic Consorci, els actes culminaren amb l'actuació de l'Alejandro de Granera, alternant peces clàssiques amb rumbes catalanes. Es van llegir poemes dels principals poetes de la comarca: Màrius Torres, que, essent lleidatà de naixement, va viure els darrers anys de la seva vida a Puig d'Olena, a Sant Quirze Safaja; Felip Graugés, de l'Estany però resident a Castellterçol; Josefina Pons, de Moià; Josep Fàbregas, de Calders, i acabant amb Joan Bou. Unes lectures de Josep Pla sobre els voltants de Moià donaren la veu a l'alcalde terço-

lenc. El batlle local, Isaac Burgos, es congratulà del reconeixement comarcal i mostrà l'agraïment a la consellera de Go-

vernació, Meritxell Borràs, per la seva presència i recolzament, així com als batlles i regidors que han fet possible la creació del Consell Comarcal.

Per la seva part, Dionís Guiteras, president del Consell Comarcal, féu un discurs cerebral i molt imaginatiu: «La gent no ha notat res amb el reconeixement del Moianès», va dir. Segur, distès i assumint el lideratge que li ha estat conferit, féu un curós balanç de tot el procés abans del seu reconeixement: «El Consorci va fer rebrotar el sentiment de ser comarca.» Va agrair «el gran procés participatiu» i donà les gràcies a les diverses forces polítiques del Parlament que ho possibilitaren, posant com a exemple David Bonvehí, diputat de CDC i alcalde de Fonollosa, al Bages, present a la sala; a Núria Parlon, del PSC, alcaldessa de Santa Coloma de Gramenet, al Barcelonès, o a Dolors Montserrat, del PP, de l'Alt Penedès, amb una especial recordança per la consellera Joana Ortega. Guiteras posà èmfasi en el pas del Consorci al Consell Comarcal, fent una defensa d'aquestes institucions, que considerà atacades i desprestigiades. Afirmà que es treballaria pel territori i la comunitat. Es congratulà d'haver aprovat el pressupost aquest mes d'abril.

Somrient i molt animada, l'alcaldesa de Sant Quirze Safaja i vice-presidenta del Consell Comarcal, Anna Guixà, féu un repàs de tots els «fronts de lluita» oberts: 1. Contractades onze persones en atur per a les brigades municipals; 2. Repassar la conversió de camins en carreteres; 3. Potenciació del turisme; 4. Salutà el fet que el Consorci hagi continuat de forma operativa; 5. Orientar les subvencions en convertir-se el Consorci en Consell Comarcal. També va afegir: serveis a les persones, gestió d'aigües potables, etc. Va concloure amb un agraïment a la Generalitat.

Per a la consellera de Governació, Meritxell Borràs, no li va ser fàcil venir en un dia com el de Sant Jordi. Afirmà que «quan hi ha il·lusió, sentit i gent... tot és imparabile» i va agrair el 80% de vots favorables a la comarca, que demostraven «unitat i il·lusió». També es queixà de l'envestida del govern central, que provoca «manca de recursos».

L'acte comptà amb la presència de pocs castellterçolencs. El 90% de públic que omplí la sala de l'antic Cal Salvador de la Torre, ara conegut com a Cal Recader, era de procedència moianesenca, encapçalat pels diversos alcaldes i regidors.

Rafael Nadal presentà el seu darrer llibre a Castellterçol (fot. Marta Soler Molina)

Celebració del primer aniversari de la comarca del Moianès (fot. Xavier Rius)

Consorci del Moianès

Programa Treball i Formació

A mitjan maig ha finalitzat el Programa Treball i Formació, que va començar pel novembre i ha permès formar i ocupar deu homes majors de 45 anys que estaven en situació d'atur. Aquest programa es va sol·licitar des del Consell Comarcal del Moianès i s'ha gestionat des del Consorci amb la col·laboració dels deu ajuntaments. Durant mig any els participants han desenvolupat feines de suport a les brigades dels deu pobles (manteniment, medi ambient, neteja, obres...) i han rebut formació en informàtica bàsica, recursos en habilitats socials i treball en equip, tècniques de manteniment i restauració del patrimoni en construcció de pedra seca, tècniques de manteniment bàsic d'electricitat, pintura, i prevenció de riscos laborals.

Joves per l'Ocupació

D'altra banda, el 9 de maig va començar la nova edició de *Joves per l'Ocupació*, amb tretze participants de 16 a 25 anys en situació d'atur. Enguany s'ofereixen 180 hores de formació d'auxiliar de magatzem i la possibilitat de completar el currículum amb pràctiques en empreses, contractes laborals o continuar la formació reglada.

Forma't al Moianès!

Dins el projecte *Moianès 42: nous reptes, noves oportunitats, un nou model de gestió territorial*, el Consorci del Moianès ha programat nous cursos i activitats per als mesos de juny i juliol. Un dels objectius de *Moianès 42* és formar persones en els sectors que tenen més possibilitats de treball al Moianès, com són l'IRIS (servei a les persones) i l'ARTEMISA (agroalimentari). Dins l'IRIS s'impartirà un curs de monitoratge d'activitats de lleure infantil i juvenil. En l'ARTEMISA, durant els mesos

de juny i juliol es farà un curs de tècniques de construcció en pedra seca en diferents espais de l'Ecomuseu del Moianès, i un curs de guies i informadors turístics.

Per a les persones que estan buscant feina, també s'han programat cursos sota el nom «Objectiu trobar feina», i un curs on s'explica la importància de les noves tecnologies en el procés de recerca de feina. També es realitzarà formació de manipuladors d'aliments.

Dins la formació adreçada a les empreses hi trobem des d'un curs de xarxes socials, màrqueting digital, formació en prevenció de riscos laborals, formació per a la implantació de processos de qualitat de les empreses del sector alimentari....

Universitat d'Estiu del Moianès

Paral·lelament a tots aquests cursos, del 4 al 9 de juliol se celebrarà la 2a edició de la Universitat d'Estiu al Moianès, a Moià. Aquesta formació s'ha organitzat des de la Universitat Ramon Llull i amb el suport del Consorci del Moianès i l'Associació Cultural Modilianum, i compta amb el suport per a la difusió de la Diputació de Barcelona i del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya. Les inscripcions es poden fer al Consorci del Moianès.

La Universitat d'Estiu inclou:

- Curs de català: gramàtica i llenguatge, de 15 hores de durada, i adreçat a persones amb un previ coneixement de la llengua catalana.

- Curs gestió de les emocions: eines de millora per a la vida diària, de 20 hores, adreçat a persones que vulguin reflexionar sobre la intel·ligència emocional.

Enguany, i com a novetat, la Universitat d'Estiu del Moianès culminarà amb una Jornada de Bioètica i un sopar de cloenda.

Primers Jocs Florals a Oló

Josep Canamasas

El 24 d'abril, Oló va celebrar els Primers Jocs Florals del poble. Va ser una iniciativa de l'ajuntament que es va plantejar en campanya electoral i que ara s'ha dut a terme.

Aquesta primera edició es va presentar en tres categories: infantil (fins a 11 anys), juvenil (de 12 a 18 anys) i adults. Es van presentar més de quaranta treballs, la majoria en la categoria infantil. Els guanyadors van ser els següents: en la categoria d'adults va obtenir el primer premi Laura López Romero, amb el text *Rodamón de l'amor*, i el segon premi va ser per a Dolors Serral Soler, amb el poema *El primer instant*. Pel que fa a la categoria juvenil, el primer premi va quedar desert, mentre que el segon se'l va emportar Noèlia Higuera González amb el text *L'amoril*. Finalment, en la categoria infantil va guanyar Gerard Sala Graells, amb el poema *El meu poble*, i el segon premi va ser per a Aixa Vilar Portabella, amb el text *El planeta Terra*. La lectura dels poemes va anar a càrrec d'Àngels Manubens i Montse Oller.

Aquest mateix dia també es van lliurar els premis del concurs de cartells que s'havia convocat per a aquesta edició dels Jocs Florals. El guanyador va ser Jaume Sala Oliveras, i els finalistes, Aina Binimelis Cipriano i Montse Costa Pedrisa.

Tots els premis els va patrocinar la llibreria Sobrerroca de Manresa i com a convidat especial a l'entrega hi havia l'escriptor terrassenc Pep Puig Ponsa, guanyador del Premi Sant Jordi 2015 amb la novel·la *La vida sense la Sara Amat*. En Pep, a més d'explicar-nos la seva trajectòria com a escriptor, va fer una valoració d'aquest primer certamen.

Durant el lliurament de premis, alumnes de l'Escola de Música van donar un toc musical cantant cançons acompanyades de guitarra. El toc d'humor el va donar el grup Cactus Teatre: vestits de soldats anglesos i amb un humor típicament anglès, van interactuar amb el públic i amb els guanyadors per tal de tenir els espectadors ben entretinguts. Cal felicitar els organitzadors i esperar que l'any vinent encara hi hagi més participació.

Guanyadors i actors, en els Primers Jocs Florals d'Oló (fot. J. Canamasas)

LLETRES

Visca el teatre!

Agustina Cantó

Tancant els ulls em trobo passejant pels carrers de Moià. Veig aquells cinemes: el Teatre Viñas, el Círcol, el Sant Graal, el Casal, on era feliç mirant pel·lícules que em feien somiar mitja setmana i, ja pensant en el film del diumenge següent, l'espera se'm feia interminable. Vull pensar que el Casal encara funciona i que pròximament faran una altra obra de teatre interpretada pels magnífics actors i actrius moianesos que ens delectaven amb la seva actuació.

Però tot és somni. Quant al Casal, la part del teatre suposo que va morint lentament sense remor, sense queixa, sense una llàgrima. I en el punt neuràlgic de la vila veig la balconada de l'edifici que em porta a uns temps tan enyorats, tan feliços, inoblidables.

L'Elvira Permanyer ha escrit recentment un llibre molt interessant, *Visca el teatre!*, on plasma les obres teatrals representades per moianesos amb dades, fotografies, llistes d'actors i actrius, directors, autors, etc., amb tal

pulcritud i rigor que els qui estimem el teatre l'hem de llegir i guardar com a ajut a la memòria i com a obra de consulta. La feina de l'autora ha estat minuciosa i tot ha quedat molt ben compaginat, de manera que en surt un llibre atractiu i interessant. Hi veiem rostres coneguts ja traspassats i molts encara vius, però amb poques possibilitats de divertir-se en l'àmbit escènic per falta d'un local decent. L'Elvira ens ha fet reviure amb la nostàlgia d'uns personatges entranyables.

A cal Ferrer de la Font del nostre poble (al carrer de la Cendra o de Francesc Viñas), hi va néixer un dels més grans actors de l'escena catalana, Pius Daví, el qual, juntament amb la seva muller, Maria Vila, foren estrelles de la seva època. No sé si m'equivoco, però penso que aquest moianès mereixeria tenir una placa en qualsevol plaça de la nostra vila. Sé que els anys passen i amb ells ve l'oblit, però una petita recordança d'un home tan lligat al teatre i, a més, moianès, no hauria de caure en el desconeixement, ja que molts joves ignoren la seva trajectòria teatral.

Quan jo era joveneta, a Moià va venir la companyia Vila-Daví. Van representar l'obra *Cinc fills*, un drama que, tot i tenir pocs anys, va impactar-me, però com que a la primera època del franquisme no eren permeses les representacions en català, van haver d'adaptar-se al temps i el seu èxit ja no fou tan notori.

M'alegra saber que una obra teatral de la meva bona amiga Liduina Daví (e.p.d.), neboda de Pius Daví i moianesa entusiasta, s'ha representat a l'Esplai amb molt èxit, cosa que ella malauradament ja no pot veure. Seguint segurament la línia artística del seu oncle, la Lido era una magnífica actriu aficionada, gran recitadora i finalment autora.

Visca el teatre!, com titula el seu llibre l'Elvira Permanyer, i que Moià torni, a no tardar, a ser aquell poble ple d'aficionats a l'art de Talia i d'un públic que en gaudia sovint.

Una merla

Marian Baqués

El caminant que a primera hora d'un matí de primavera arriba al collet de la Bassa, més amunt del Soler de Terrades, i desfila els camins de les bagues del Soler, pot tenir la sensació d'endinsar-se en la immensa cúpula de la catedral més generosa. I si fa callar els sentits, l'acompanyarà l'ària d'una merla solitària amagada a la branca d'un pi roig. També podria ser el rossinyol, la mallerenga, la puput, el gaig, el pinsà, el passerell... que en l'estat d'embadaliment hom ja no es para a distingir la soprano. Atureu-vos-hi. Escolteu. Deixeu que la melodia ressoni dins vostre i se us emporti. Aquieteu el vostre interior. L'ànima s'asserena. La volta del cel s'omple de cant i bellesa. Un regal!

Els ocells canten per marcar territori, sobretot si tenen un crit que pugui semblar el d'un ocell més agressiu, més perillós, com ara el d'un rapinyaire. També canten per aparellar-se —és clar—, quan els festejadors s'abillen amb les millors gales. Però són tan bells els reflets d'un ocell amagat en el misteri del bosc!

Estem de pas, com els ocells. Un tema

tocat per la literatura ja des dels clàssics. Recordem aquell pensament de Virgili: «*Fugit irreparabile tempus*» («El temps fuig irreparablement»), que es troba en les *Geòrgiques* (3, 284).

En 1969 apareixia a casa nostra la versió catalana del *Nou catecisme per a adults*. Eren temps d'il·lusionat postconcili. Un llenguatge nou, que connectava amb la gent normal. Era l'exponent d'una Església amb voluntat de respondre a les necessitats de les persones. Tinc el record que aquell estiu el vaig comprar amb les primeres pessetes que rebia. L'he portat sempre amb mi. Mirem-ne les paraules inicials. «Al primer terç del segle VII un monjo, Paulí, s'adreçà al nord d'Anglaterra a trobar el rei Edwin, per tal de persuadir-lo que acceptés el cristianisme. Al cap d'un temps d'incertitud, aquest es decidí a convocar una assemblea dels principals del reialme. Durant la reunió, un es va alçar i digué: "Senyor rei, quan vós us entauleu plàcidament amb els vostres nobles i vassalls a la sala, escalfada per un foc viu, a l'hivern, mentre a fora braola

Una merla (fot. Cristina Morales)

la torbonada i la neu va regolfant, vet aquí que sobtadament un ocell es fica dins la sala: entra per un finestral i surt per un altre. Durant el breu instant que passa dins la sala, està a l'abric del fred; però, tan aviat com es fa fonedís al vostre esguard, s'endinsa de bell nou en la feredat de l'hivern. Igualment passa, em sembla a mi, amb la vida de l'home. No sabem pas què hi ha abans de la seva aparició, ni què segueix la seva partença. Si aquesta nova doctrina ens dona sobre això, poc o molt, alguna certesa, bé val la pena seguir-la"» (Barcelona, p. 3).

Un amic em regalà el llibre *Cinc meditacions sobre la mort (Altrament dit sobre la vida)*. El seu autor, François Cheng, és nascut a la Xina (1929), però des de 1948 resideix a París. Ens ha transmès la saviesa xinesa en l'expressió de la més genuïna cultura francesa. Un tast del seu pensament: «Més enllà de l'aspecte purament còmic o tràgic de la nostra precarietat, molt més enllà hi ha el fet elevat de ser, el fet sagrat de ser. Ja no hi ha res que pugui fer que aquest home, aquesta ànima, no hagi existit. No hi ha res que pugui esborrar tot allò que constituïa la seva unitat. Recordem la frase de Jankelevitch: "Si la vida és efímera, el fet d'haver viscut una vida efímera és un fet etern"» (Reus, 2015, p. 126).

M'encanta l'expressió poètica de la nostra Clara Solà. Però aquesta vegada no manllevarem cap dels seus poemes, tan plens de sensibilitat, sinó que anirem a unes paraules del pròleg que Xavier Melloni li escriu per al llibre *Fins a l'últim al·lè*. «La Vida inclou vida i mort. La mort, el que anomenem mort, és la interrupció d'una determinada manifestació, però no és el final de tot, sinó que empeny a obrir-nos a noves "mostracions", a altres formes de presència. Perquè, què seria la Vida sense la mort? Només una monòtona continuïtat, una esgotadora perdurabilitat, però no l'eternitat. L'eternitat no

és l'extensió inacabable del temps, sinó la qualitat del temps. enmig del caràcter efímer de la nostra existència, en aquests poemes es tasta l'eternitat. Ens ajuden a viure cada instant com el darrer, i també com el primer» (Moià, 2012, pp. 7s).

¿I si tornem, una vegada més, al nostre poeta del sanatori de Puig d'Olena? Màrius Torres escriu el 3 de gener de 1938 el sonet titulat «Al present» (*Poesies i altres escrits*, Barcelona 1993, pp. 66s):

*Tal com un Déu es dreça davant l'Eternitat
i la mesura tota amb el seny i amb els braços,
jo em dreço davant teu, o Present!, despullat
de somnis massa vells i de records ja lassos.*

*El passat se'm desfà. M'enlluerna el futur.
Cal un petit espai a la meva poquesa.
¿Un moment que flueix, gota d'un riu obscur,
podrà ser, solament, la meva eterna presa?*

*Alguna nit molt íntima, i distès amb esforç,
m'he dit, en l'interval dels somnis i els records:
—L'eternitat és sols un present que s'eixampla.*

*Potser l'arrel divina que és soterrada en mi,
¿és sols aquest afany, tan difícil de dir,
de viure en un present una mica més ample?*

Marià Manent escrigué en 1986 *El cant amagadís (Poesia completa 1916-1986)*, Barcelona 1986, pp. 115 i 124). De la primera de les poesies d'aquest recull:

*Cada fulla, en silenci, caient tranquil·la diu:
«La vida passa, es fon, i torna, i brilla.»*

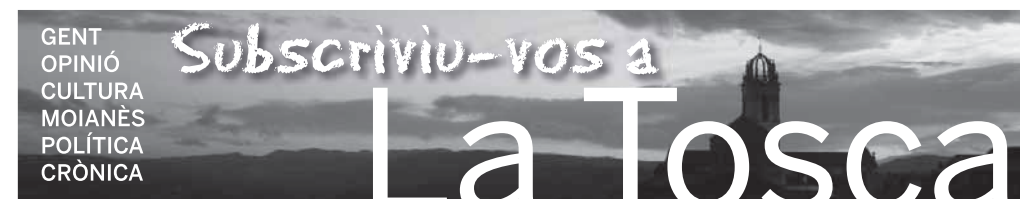
I de la darrera:

*El temps de l'home és breu
i la posta es confon amb la claror de l'alba.*

Pau López i Castellote (1929-1994) fou un educador i pedagog que deixà una petja inesborrable en els seus deixebles i en aquells que vam tenir el privilegi de co-

nèixer-lo. Pel Nadal de 1992, ja tocat per la malaltia, s'acomiadava amb el poema «Com el vent», que comença amb aquesta estrofa:

*Com el vent passa la vida,
com el vent passa el Nadal,
com el vent la història mia
sembrant el cor va endavant.*

INDRETS

Retorn a Marfà

Feliu Añaños Masllovet

M'havien arribat notícies que hi havia hagut diverses rompudes a Marfà, a la zona de la Tosca, així com que la riera baixava molt contaminada. Feia temps que no hi anava i volia comprovar per mi mateix l'estat de tot plegat. Així, doncs, des de Moià vaig enfilat camí a Marfà des del Sot d'Aluies i Vila-rasa.

Anava pel camí de la dreta de la riera quan, després d'haver passat pel salt Candeler, em vaig adonar que l'esquerra del camí està tot tancat amb filferro electrificat d'aquest que posen per al bestiar. Arribava fins a l'indicador que mena cap a Monistrol de Calders. Però jo baixava per un camí sense indicació després de

Fonts de Marfà (fot. F. Añaños)

passar una cadena. En un dels revolts de baixada percebo un so que mai no havia sentit en aquesta contrada; són esquesques de bestiar. En un altre revolt ja puc veure a la llunyania, per sota la casa de Marfà, un grup de vaques.

En arribar a l'ermita de la Mare de Déu de la Tosca veig que l'entorn s'ha netejat i els camins són més amples. Una vaca em mira fixament des d'un dels costats de l'esglesiola; jo passo per l'altre cantó i arribo al Molí de Marfà on comprovo que les restes del molí estan més a la vista que abans, ja que s'ha tret part de la vegetació que durant molts de temps l'engolia. Al seu voltant hi ha camps sembrats, sembla que per algun tipus de cereal.

Travesso la riera i em trobo amb una altra vaca que també travessa en sentit contrari. Passem tots dos sense problemes, ja que no baixa gaire aigua. Una vegada a l'altre cantó comprovo amb satisfacció que les fonts de Marfà han estat mínimament recuperades. S'han buidat de terra les quatre piques fetes d'obra i raja per dos dels cinc brocs que puc arribar a comptar. Costa de creure que una font tan coneguda i en un altre temps tan visitada arribés a ser ignorada fins i tot pels mapes excursionistes.

Una altra de les sorpreses agradables és que, com a resultat de la captació d'aiguaneixos dispersos, tenim una nova font, així com una gran pica d'obra massissa que recull els degotalls i regalims de pedra tosca que serveix probablement d'abeurador per a les vaques. Aquesta es troba a pocs metres de la cova de la Tosca. Al seu davant hi ha més camps conreats.

L'última visita que volia fer és al salt del Molí d'en Brotons. Hi arribo en pocs minuts i trobo les vaques d'abans pasturant sota la presa. La imatge del molí és ara més neta, l'heura que cobreix des de fa molts anys part de la paret de l'edifici ha perdut molta fulla i, per tant, es poden comptar totes del finestres del molí.

L'aigua que forma el gorg al seu davant presenta un color blanc plomís que confirma la seva contaminació. Pensava mentrestant en els temps remots, quan la gent s'hi podia banyar i també pescar. Es veu que la depuradora de Castellnou no dona l'abast per a depurar les aigües que li arriben fins i tot de zones industrials.

De tornada tenia una sensació agre-dolça: la contaminació evident de la riera i la recuperació de dues fonts.

PERFILS

La cacera com a servei social: entrevista a Paco Piera i Josep Ricart

David Prat

Paco Piera és president de la Federació Catalana de Caça (FCC) des del 2009. Va néixer a Barcelona, però estiuja a l'Estany des que té un any de vida i actualment ja viu al poble. Josep Ricart, tresorer i delegat de becada de la FCC, és un vigatà amb casa a l'Estany, que frequenta el poble des que té uns trenta anys.

David Prat: Com comença la vostra afició a la caça?

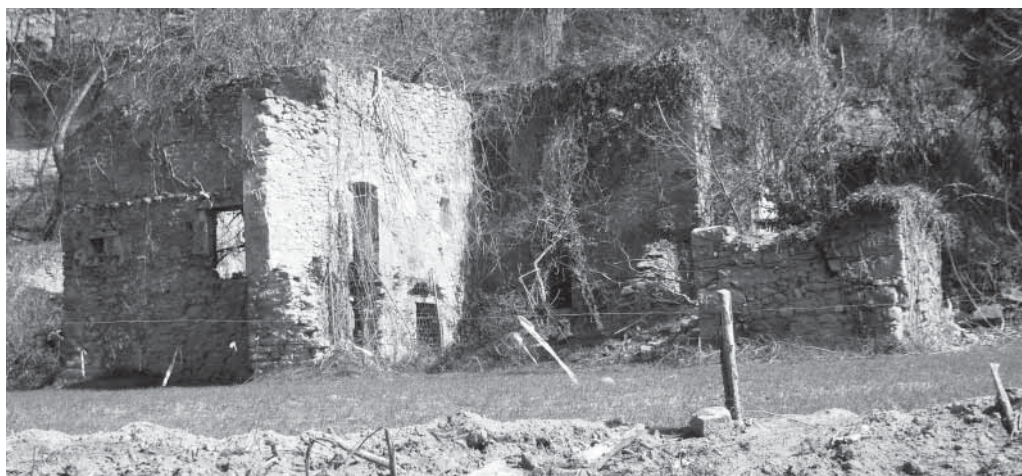
Paco Piera: El pare era caçador. I, com que estiujèvem a l'Estany, vaig iniciar-me a la caça amb una colla de caçadors d'aquí, entre els quals hi havia el capellà. Més tard he caçat en molts llocs de Catalunya, d'Espanya i també de l'Àfrica.

Josep Ricart: Jo vivia als afores de Vic i vaig començar a pescar. Fins que un dia el pare em va regalar una escopeta de balins. Ja de més gran, un company de feina va introduir-me en el món de la becada i des d'aleshores m'hi he dedicat molt especialment.

David Prat: Paco, d'on et ve el desig d'optar a la presidència de la Federació Catalana de Caça?

Paco Piera: Quan vam crear la Societat de Caçadors de l'Estany, com que jo vivia a Barcelona, em tocava fer de secretari i em feia càrrec de portar papers a la federació. Cap als vint-i-cinc anys vaig ser president de la Societat de Caçadors de l'Estany i em vaig ficar en el món federatiu. Més tard vaig entrar en la federació territorial de Barcelona i en vaig acabar essent vice-president. Amb un grup de companys vaig presentar-me per a presidir la territorial de Barcelona, però no vaig sortir elegit. L'any 2005 vaig optar a presidir la Federació Catalana i també vaig perdre. I finalment l'any 2009 vam guanyar amb en Ricart i un grup d'amics que crèiem que calia modernitzar la federació.

David Prat: Vosaltres volíeu impulsar la creació d'una territorial de caça de la Catalunya Central.

Restes del Molí de Marfà (fot. F. Añaños)

Josep Ricart i Paco Piera (fot. D. Prat)

Paco Piera: En el 2005 vam presentar-nos amb el projecte de crear territorials a les set vegueries. L'àrea de Barcelona, per clima, per paisatge i per caràcter humà, és diferent de la Catalunya Central. En Ricart és qui hi ha estat al capdavant, però s'ha trobat amb l'oposició de Barcelona, que hi veia perill de perdre força.

Josep Ricart: I no hem aconseguit prou suport.

Paco Piera: No ens n'hem sortit, però per justícia ho acabarem aconseguint.

Aquesta temporada al Moianès s'han caçat 1.200 senglars

David Prat: Què heu fet malament, els caçadors?

Paco Piera: No hem sabut defensar la nostra imatge.

Josep Ricart: Quan jo era petit, la meva iaia em deia: «Josep, aguanta'm les ales de la gallina», i li tallava el coll, en recollia la sang, la fregia... Avui dia, s'ha perdut la consciència de tot el camí que hi ha des que una bèstia neix fins que és mata-da per al consum. No ens hem sabut donar a conèixer a les escoles i el resultat és que s'hi manipula la realitat de la caça. Hi havia el projecte «La caça a les escoles» per a informar del que fem els caçadors, que és una gestió del territori. Un territori verge es regula tot sol, però quan l'home hi intervé cal que se'n faci responsable. I nosaltres, davant l'emergència que suposa la superpoblació del senglar, fem un servei social. La societat no té prou informació sobre la figura del caçador.

Paco Piera: De manera lenta i subliminal, pel·lícules com les de Walt Disney (*Bambi*, per exemple) han creat una imatge social perjudicial i simplista: els caçadors són els dolents i els animalets són molt bons. Aquestes pel·lícules han humanitzat la imatge dels animals. El

projecte «La caça a les escoles» pretenia explicar que l'home sempre ha intervingut en el territori. El projecte va rebre un premi destacat a Castella - la Manxa. En els àmbits rurals, s'accepta la nostra presència a les escoles, però a les escoles urbanes hi ha hagut una forta oposició per part de les associacions de pares i dels mestres. El projecte ha resultat inviable, perquè la societat ens rebutja. Ens hem despertat tard.

David Prat: Els caçadors heu arribat a conciliar-vos amb el món ecologista, però no amb els animalistes, oi?

Paco Piera: Exactament. Nosaltres som ecologistes, però no som animalistes.

David Prat: Un cop vas explicar-me que els ecologistes demanen la vostra intervenció perquè mateu senglars al Pirineu per protegir la població del gall fer.

Paco Piera: Qualsevol espècie que nidifiqui a terra corre perill, perquè els senglars destrossen els nius i s'ho mengen tot: els ous de tortuga a l'Albera, els de gall fer al Pirineu, els ous de guatlla, de perdiu... Amb els ecologistes ens hi entenem: fem servir dialectes diferents, però parlem el mateix idioma. En canvi, amb els animalistes no hi ha entesa. No puc

compartir que s'estimi un animal com si fos un fill. La societat s'està transformant i està humanitzant els animals. Els caçadors estem sotmesos a una gran pressió. Ara estem organitzant una manifestació a Madrid perquè, aprofitant l'auge de Podemos, els animalistes treuen pit i comencen a plantejar la prohibició de la caça. Un objectiu absurd, perquè tan dolent és caçar massa com deixar de caçar: en tots dos casos es provoca un desequilibri. La caça d'ungulats és necessària perquè hi ha superpoblació de senglars, cabirols, cérvols, daines i muflons. I també n'hi ha de conills, tudons, estornells, tórtora europea, tórtora turca, gavians i cormorans. A Catalunya Informació vaig avisar que l'excessiva protecció d'algunes espècies, a Collserola, provocaria problemes. Demanàvem de caçar més senglar i no ens ho deixaven fer. I ara la població de senglar a Collserola està fora de control. En canvi, a Montserrat, la població de cabra està ben gestionada. I cada any es decideix quants exemplars cal caçar. Ja fa molts anys que avisem que hi ha massa cabirols, però l'administració, molt conservacionista, només deixava matar-ne uns quants. En aquests moments, l'administració ja ho ha entès, però ha arribat una mica tard.

David Prat: No hi ha relleu generacional entre els caçadors?

Josep Ricart: No. El descens és lleu, però d'aquí a deu anys la quantitat de caçadors es reduirà de manera més accentuada.

Paco Piera: A Alemanya i als països escandinaus, en canvi, la caça és una activitat ben vista. A Suècia, quan comença la temporada, fan una setmana de festa per a poder anar a caçar. Ells entenen que es nodreixen de la carn del bosc. En aquests llocs la caça és una activitat normal del territori. A Catalunya som productors de milers de tones de carn de caça que exportem a Europa, on en són grans consumidors. La carn de caça és excel·lent: és sana i ecològica.

Amb els ecologistes ens hi entenem: fem servir dialectes diferents, però parlem el mateix idioma

David Prat: Els restaurants haurien de potenciar els plats de caça?

Paco Piera: Sí, però prèviament hi ha d'haver una tasca didàctica i una inversió. La Diputació podria promocionar la carn

Escena de caça de senglar (pintura rupestre de la cova Remígia, d'Ares del Maestrat)

Josep Ricart i Paco Piera (fot. D. Prat)

de caça. A Catalunya hi ha pocs escorxadors que estiguin autoritzats a tractar-la. Nosaltres els venem els senglars i ells en comercialitzen la carn. I, com que hi ha poc consum local, n'exporten. L'empresa Zandio de Navarra compra senglar a Girona, se l'emporta a Extremadura per manipular la carn i ven el producte final a Girona, en una botiga de *delicatessen*. A França, en qualsevol cadena de supermercats, hi trobaràs carn de senglar, cabirol, cérvol, perdiu, llebre...

David Prat: Què podrien fer els ajuntaments o el Consell Comarcal?

Paco Piera: Aquesta temporada al Moianès s'han caçat 1.200 senglars. A iniciativa de Moià, es va fer una cacera conjunta a la vall de Marfà i vam caçar-hi 47 porcs. La cacera conjunta és més efectiva. Per altra banda, si es vol que cacem senglars, se'ns ha de facilitar. No som un problema, sinó un avantatge: som gent del territori i fem una feina gratis que, si no, caldria pagar. Demanem que, quan fem batudes, puguem tancar els camins

públics amb senyals d'advertiment. Així podríem posar parades als camins, on el tir és més net i segur, en lloc de posar-les al mig del bosc, on hi ha més dificultat. Sabem que hi ha altres activitats a la muntanya, però l'any té 365 dies. Hi ha qui diu que el bosc és de tothom. I això és fals: és dels propietaris. Sí que és veritat que, d'aquest bosc privat, en gaudim tots. Uns amb drets i deures, i altres només amb drets. Els caçadors tenim permís del propietari de la finca, complim uns horaris i un calendari, presentem uns plans tècnics a l'administració i, a més, paguem unes taxes. No hi ha cap altra activitat al camp que estigui tan regulada: ni el motorisme, ni el ciclisme, ni l'excursionisme... A més, la caça és una activitat que s'ha practicat sempre al bosc. Aquestes altres activitats, no. Doncs bé, nosaltres entenem que hem de conviure. L'administració local hauria de fer un pla en què s'establís que la caça és un benefici per al territori i caldria buscar la fórmula de fer conviure aquesta activitat amb les altres.

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

A	F	Y	U	B	O	S	S	A	N	Y	A	V	N	C
D	R	O	T	D	Q	U	E	S	O	G	H	J	A	R
G	A	K	C	X	N	F	G	I	J	L	R	S	O	E
J	N	S	G	I	A	G	Z	B	C	X	T	G	I	S
L	Q	X	T	S	V	N	H	U	L	E	M	P	T	P
O	U	E	I	P	L	R	J	R	L	T	U	G	Q	I
P	E	D	U	L	O	D	B	L	O	R	F	D	S	E
Z	S	C	H	M	N	Z	N	A	S	G	G	R	C	R
X	A	V	B	W	Q	O	Y	M	S	N	A	T	V	A
V	T	O	T	S	U	D	G	E	R	F	R	F	G	R
H	L	H	F	G	E	C	V	A	S	D	F	I	Y	S
C	O	M	A	C	S	M	A	L	V	E	I	P	G	T
Y	P	H	F	D	C	L	L	E	R	A	S	S	A	P
O	M	Z	E	U	O	P	S	F	J	L	W	U	O	
K	E	T	Y	I	P	I	O	A	G	E	R	B	A	F

Rieres i torrents del Moianès

Busqueu el nom de tretze rieres i torrents del Moianès. Només s'hi inclou la paraula principal de la denominació.

Podeu trobar els noms a la pàgina 50.

UNA MICA D'HISTÒRIA

El record que viu a Esplugues (Castellcir)

Francesc Rochel i Vara

Si hi ha alguna cosa que va lligada i amb molta força és el binomi format pel territori i la seva gent. A Castellcir hi ha un lloc que la gent, tant del poble com de tota la comarca, estima molt: és Esplugues i el seu entorn. Com si es tractés d'un conte, us explicarem que fa molts anys, sobre l'any 1934, va anar a viure a Esplugues un vailet i la seva família. Aquest vailet, nascut l'any 1929, es diu Joan Tantiña Font, fill del Jaume i la Dolors, un matrimoni que va tenir un total de cinc fills: Montserrat, Remei, Josep, Teresa i l'esmentat Joan. En l'actualitat només li viu una germana, la Teresa, que viu amb la seva família a Castellar.

En Joan va néixer a la masia de les Canals (Castellterçol). Els seus pares volgueren traslladar-se a Esplugues com a masovers, perquè allà hi havia més terreny i més possibilitats per a poder tenir i cuidar més bestiar.

Una vegada fet el trasllat i amb els mitjans de l'època, Esplugues va acollir nous residents, que van tenir cura de terres i ramats; treball de matines i de poc des-

cans. La mare, segons recorda en Joan, era bona cuinera i en els fogons no para-va de fer els àpats que, amb molt d'esforç, entre tots es guanyaven.

En Joan té una memòria fràgil però suficient per a recordar episodis com els anys viscuts de la guerra civil. Ens diu que ells la van viure sense gaires esglais: tenien treball, coses per fer i sobretot menjar. Ens parla que molta gent de l'entorn venien a buscar aliments amb pocs diners per pagar. Segurament i sense saber-ho van ser solidaris i van apaivagar més d'un budell buit; en el fons hi havia molta misèria i gana.

Eren temps difícils per a molta gent, però ell manifesta que va ser feliç, que amb poc en tenia prou. De la seva adolescència recorda la xicota que tenia a l'Estany, on l'anava a veure el diumenge amb bicicleta.

Dins la fragilitat de memòria i la confusió de dades i dates, el que ens va deixar clar és que un diumenge va decidir no tornar a l'Estany. No es va casar i ara a vuitanta-set anys diu que no li sabia greu

Joan Tantiña a Esplugues (fot. F. Rochel)

casar-se, això sí, rumiant-se bé aquest pas tan important!

Hi ha una relació que cal destacar, amb el seu germà Josep. Van portar durant molt de temps la feina conjunta del mas. En Josep es va casar amb una xicoteta de Castellterçol, que era perruquera; va ser l'època que en Josep es va fer la casa de Castellterçol on ara viu en Joan. A en Josep això del casori no li va anar gaire bé.

Els dos germans van portar les terres d'Esplugues i de la casa de Castellterçol conjuntament; era doble jornada i doble esforç. La mort del germà va ser molt sentida: en Josep va morir, segurament d'un atac de cor, dalt del tractor. Segons en Joan, va tenir un moment per a poder-lo frenar i així aturar-lo abans de morir. En Joan veient que no venia, va anar-lo a buscar i el va trobar mort. En Josep tenia dos anys més que ell.

El record de la mort de les persones estimades sempre fa aflorar un canvi de mirada i, fins i tot, els ulls envidriats són testimonis silenciosos d'aquests records. Us diem això perquè en Joan va recordar la mort del pare, que va succeir un matí determinat, i el mateix dia de l'enterrament, va morir la mare; tots dos, pare i mare, estan enterrats a Castellterçol.

Quan vam anar-lo a veure a casa seva, ens va ensenyar fotografies d'Esplugues en tota la seva plena activitat i que il·lustren una època, un lloc, uns sentiments. La taula del menjador era presidida per una taronja pelada: era el seu sopar, el sopar d'un home petit amb bastó i amb l'alarma de teleassistència penjada al coll.

Un home que seu en diferents llocs de la casa per veure passar el temps. A l'exterior hi ha una pedra que ens va dir que era d'Esplugues; la utilitza per a seure i descansar. Però penseu que, dins la seva fragilitat, el podeu veure dalt d'un tractor, preparant el camp per a plantar-hi patates

o conduint per anar a comprar queviures —el carnet de conduir el té vigent fins a l'any 2017, ens va puntualitzar—. Cada matí a primera hora fa una visita a les seves nou gallines i a recollir, si s'escau, algun ou.

No volíem acabar aquest senzill recull de records sense explicar-vos l'experiència de portar en Joan on havia estat la seva llar. Amb l'amic Paco Liébanes, de Castellterçol, el vam desplaçar a Esplugues. Sense dir-li res, ell anava seient en els llocs on segurament tenia el costum de seure. Retornar a Esplugues és retornar a la vida passada, a aquells dies de Nadal al voltant d'un bon foc, quan la mare cuinava segurament un àpat especial per celebrar una data tan assenyada. Les nits potser eren llargues, tenien el caliu del foc i de la família. El pare va aconseguir portar llum i línia de telèfon; eren serveis bàsics en un entorn dur, però ple de felicitat i esforç.

La fotografia que publiquem creiem que és un reflex d'aquest lligam de què us parlàvem al principi: *territori i gent*. És la petita història d'aquesta fotografia, d'una tarda de primavera assolellada, sense vent i molta pau. Estàvem sols i segur que, sense dir-nos res, cada lloc, cada racó i cada arbre era un record breu com una guspira per a en Joan.

Les fotografies dels records a la casa de Castellterçol estan penjades a les parets. La fotografia de la mare sobre un moble presideix el menjador. Però volem destacar una fotografia del seu germà Josep i ell, amb un peu que diu: «*Junts hem seguit el camí de la vida caminant pas a pas, sense perdre la il·lusió de sempre.*»

Gràcies, Joan, pel teu temps i per poder compartir aquest records. I com hem dit que us explicariem aquesta història com si d'un conte és tractés, doncs com un conte hem d'acabar: «*I vet aquí un gat i vet aquí un gos i aquest conte d'en Joan ja s'ha fos.*»

Qui ens conta el seu conte?

Hospital-Residència de la Vila de Moià

Des de l'Hospital-Residència de la Vila de Moià, el dia de Sant Jordi es va dur a terme una proposta adreçada a recollir totes aquelles històries que la nostra gent gran ha viscut i en què l'experiència esdevé un relat de la vida «d'abans».

Tot conversant amb la Pilar Pascual, ens va explicar les històries de la vora del foc del seu pare, en Nazari Pascual Crusat: «El pare explicava la vida d'en Joan de Serrallonga. Era un home bo, pastor, però es va fer bandoler per les circumstàncies que li va tocar viure. Era un bandoler que robava als rics per donar-ho als pobres. En l'època d'en Joan de Serrallonga hi havia dos bàndols, els nyerros i els cadells, el bandoler ajudava els nyerros. Feia guerra de guerrilles i anava en contra dels de Barcelona. S'estimava molt la seva dona, però perquè no el pelessin estava amagat al bosc. Solia cercar refugi quan anaven mal dades al castell de l'Anna; ella era la seva protectora i ell n'estava enamorat. Un mal dia, quan estava amagat al bosc, la justícia el va agafar i el van tancar en una presó

de Barcelona. La família l'anava a veure a través de les reixes de la finestra. Finalment, després d'un judici molt injust sense defensa possible, el van penjar, i un cop mort li van tallar el cap, el posaren dins un cistell per alçar-lo a dalt de tot d'una de les torres de vigilància del castell, per tal que quan se'l mengessin les feristesles tothom ho pogués veure per tal que servís d'escarment.»

També la Pilar té encara molt present aquells menjars que es feien abans, i les excursions al camp.

El seu pare així mateix solia explicar-li històries en aquestes sortides a menjar a fora. Es recorda que «solien marxar de casa cap a les sis del matí i anaven a la Tosca a fer l'arròs del batre. Hi anaven molts moianesos i moianeses. Anaven, primer, a buscar la clau de la capella per poder refugiar-s'hi si plovia, ja que quan estaves enclotat a la Tosca no veies venir els núvols. Allà el pare ens explicava moltes més trifulgues d'en Joan de Serrallonga, i en pujar tot caminant, la tieta ens explicava les històries de Doña Blanca de

Participants en la recollida d'històries (fot. Hospital-Residència)

Navarra, una comtessa. El relat durava tota la pujada fins ben bé arribats a la Falcia.»

La Dolors Rovira encara es recorda de quan els pares Asensi i Andreu, que eren els mestres que tenia llavors «perquè jo vaig venir aquí, a l'Hospital-Residència quan era petita, era l'escola. Eren uns homes que tenien moltes qualitats bones, ens feien cantar: "Què li darem en el noi de la mare...?"»

La Dolors Ferrer es recorda dels Nalds viscuts a pagès: «Nosaltres cantàvem tot el dia. Una de les cançons que més recordo és: "Què li darem en el noi de la mare?" Normalment uns preguntaven i uns altres responien, i la quitxalla que érem a casa ens acabàvem inventant què és el que volia el petit infantó. En aquests jocs ens solia acompanyar la mare, que era la que es cuidava de les feines de la casa; el pare estava enfeinat amb les feines de la granja.»

El pare de la Carme Bosch «ens feia repetir tot sovint el dia del nostre naixement. De tant en tant ens el preguntava i ens deia que no ens n'oblidéssim mai; així totes les germanes sabíem el nostre propi, i el de les altres. A casa meva era la casa de la Mel, i per reforçar ens feien menjar cada dia mel i mató. La mare quan el preparava sempre ens cantava: "Mel i mató que n'és molt bona, mel i mató que no hi ha res millor!"»

Els dies ennuvolats, a casa de la Filomena Fàbrega, la mare i la padrina els feien cantar una cançó: «Gloriosa santa Clara, apliqueu a sant Pujol que doni una escombrada en aquesta nuvolada que s'està davant del sol!» També feien una petita rotllana amb la quitxalla i tots junts cantaven: «De cantar, cantaria si en tenia bona veu; què diran la gent que em senten?: Voleu cantar i no en sabeu.»

La Maria Gallés es recorda molt de la seva àvia: «Tot sovint em duia a comprar a Moià amb altres dones del poble. Jo era qui la pentinava cada dia i li feia un monyo. La meva àvia també es deia Maria, com jo.»

Abans hi havia una manera de saber quins serien els mesos més humits de l'any, feien el que s'anomenava «el calendari de la ceba».

En Ramon Canadell es recorda que el seu pare «la nit del 31 de desembre a l'1 de gener agafava una ceba i la tallava per la meitat. Anava traient les rodanxes, de fora endins, i posava cada una en un plat amb una mica de sal per sobre, de manera que la més grossa era el gener, la següent el febrer, l'altra el març... i així fins a acabar els mesos de l'any. Aquella nit es deixava a fora, però en un lloc arresarat, on si plovia no hi toqués l'aigua. I l'endemà si la sal de la rodanxa s'havia fos volia dia que aquell mes seria humit, plouria molt.»

A casa de la Filomena Fàbrega tenien un altre sistema per a saber quins serien els mesos més plujosos de l'any: «T'havies de fixar en els dotze primers dies de l'any: el dia 1 era el gener, el 2 el febrer... i si plovia algun d'aquests dies volia dir que aquell mes de l'any plouria. De fet, aquest any el 5 de gener aquí a Moià va caure una calamarsada abans que la cavalcada de Reis sortís, i estem tenint un maig que plou dia sí i dia també.»

L'Antoni Pla i la Dolors Tàsius recorden com els seus fills van aprendre a llegir: «Cada setmana a la llibreria compràvem un setmanari que anava adreçat a les criatures: *En Patufet*. A casa ja l'esperàvem, sobretot els nostres fills Carlos

i Olga. Baixaven tots tres al pati de sota i era la manera de començar-los a fer llegir. Sobretot els agradava una secció que s'anomenava "Pàgines viscudes". Eren unes rondalles inventades per Josep Maria Folch i Torres, i la mare els feia viure les rondalles, els les explicava i de vegades ells acabaven la història.»

Aquests són tan sols uns petits retalls de com vivien els nostres avis abans. Molts d'ells recorden amb enyorança aquells temps viscuts, que no és que fossin potser millors, perquè pels moments històrics que els van tocar viure, van ser durs, però no deixen de ser els seus records, i per a nosaltres una manera de saber com es vivia cinquanta anys enrere.

BREUS

Sant Isidre

El diumenge dia 15 de maig es va celebrar, sota organització de l'Agropecuària del Moianès, la festa de Sant Isidre, patró de la pagesia. A 2/4 de 10 del matí, al pati de la cooperativa, hi hagué una botifarrada per a tothom. A les 11, a la Baixada del Mestre, la tradicional benedicció de tractors. I a les 12 del migdia, missa en honor del sant.

De Barcelona estant

L'historiador vinculat amb Moià Francesc Vilanova va dictar una conferència, el dijous 14 d'abril, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, en l'acte de commemoració de la República, sobre Carles Pi i Sunyer, alcalde republicà de la ciutat.

L'artista Josep Segú ha exposat, del 5 al 31 de maig, a la Sala Parés de Bar-

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

MOIÀ
 Avda. Zona Industrial, s/n
 Tels. 93 830 12 25
 93 820 77 77

AVINYÓ
 Antoni Prat, s/n
 Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
 Ctra. de Mollet-Moià
 Km. 25,400

ER
 CE

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

celona. Amb el títol *Nova York i...*, Segú ha presentat cinc pintures de gran format: dues de la ciutat nord-americana i les altres tres de Barcelona.

El dimarts 10 de maig, dins la Setmana de Poesia de Barcelona, es va projectar, al Centre Cívic Pati Llimona, el film *Costrafreda*, escrit i dirigit per Xavier Juncosa.

Exposicions

A la sala del Casal, la pintora M. Àngels Tort i Puig, arribada a Moià en el 2012, ha donat a conèixer els seus treballs, exposant-los durant els caps de setmana del 7, 8, 14 i 15 de maig.

Teatre

El 6 de maig La Fura dels Baus, sota la direcció de Carlus Padrissa, va presentar al Teatro del Canal de Madrid la seva lectura de *El Amor Brujo: el fuego y la palabra*, de Manuel de Falla, que s'havia estrenat al Festival de Perelada l'estiu passat i al Festival Internacional de Música y Danza de Granada en la commemoració del seu centenari.

El divendres 13 de maig, a la sala polivalent (gimnàs) de l'Institut de Moià es va

presentar el resultat final de la catorzena edició del taller de teatre, amb l'obra de Jordi Teixidor *El retaule del flautista*, sota la direcció de Tàtels Pérez. La versió adaptada i reduïda d'Eva Saumell es va presentar al matí als professors i alumnes i al vespre al públic en general. Hi havia vint-i-tres actors dalt de l'escenari acompanyats de cinc músics dirigits per Jordi Peiró.

Cuina

La Cultura de la Dona ja està preparant el programa de *Cuina d'estiu* que es farà durant els quatre dimecres de juliol a la cuina de Can Carner. Hi sou convidats i convidades!

Agraïment

Família Ubasart Pedrals

En la defunció de la nostra mare, Maria Pedrals Balmes, la família Ubasart Pedrals volem donar les gràcies a tothom qui la va visitar, atendre i ens va fer costat. I en especial a totes les persones de l'Hospital-Residència de la Vila de Moià, que amorosament l'han servida i ajudada amb tantes coses bones que sabem i les que no sabem.

El retaule del flautista, a l'Institut (Fot. Elvira Permanyer)

PUBLICACIONS

Revistes

—**Cavall Fort**, núm. 1291 (maig 2016), amb l'article divulgatiu «Indika», signat per M. Àngels Petit.

—**L'Esplai**, núm. 228 (maig 2016), butlletí informatiu de l'Associació de Gent Gran de Moià, amb 4 pàgines.

—**La Calderina**, núm. 11 [primavera 2016], revista del poble de Calders, amb 36 pàgines a tot color.

Diaris

Regió7

30-3-2016

«Comença l'obra definitiva per a portar aigua del Llobregat al sector pendent de Calders».

31-3-2016

«Tres municipis planten cara a la contaminació de l'aigua que els ve de Moià. Monistrol, Calders i Navarces han dit prou i han fet una moció conjunta. La vigilància la fa el municipi, però l'ACA admet déficits a la depuradora». «L'aigua, controlada», editorial, sobre el mateix tema.

2-4-2016

«El Consell del Moianès preveu 900.000 euros per a arrencar en el seu primer any. Dilluns se celebrarà un ple comarcal que tindrà com a punt principal l'aprovació dels comptes del 2016».

5-4-2016

«Una moció sobre la contaminació de la Tosca divideix el govern d'unitat al Consell moianès. Un ple ahir al vespre va posar de manifest discrepàncies entre consellers per la manera d'afrontar el problema de la riera. L'ACA preveu doblar el cabal de la depuradora. El ple dona llum verd per unanimitat a un pressupost de 908.000 euros». «El moianès Gerard Morales es proclama campió d'Espanya d'Ultra Trail de 80 km del Montseny».

7-4-2016

«Demanen tres anys i mig de presó per una agressió amb un got de vidre a Moià». «El Moianès fa pinya per ajudar un nen de Castellterçol amb problemes greus de motricitat». «L'actor moianès Marc Fonts debuta en solitari, com a pallaso Morc Fants, amb l'espectacle "Vist-i-Plou"».

9-4-2016

«Les coves del Toll recuperen visitants i superen els 21.000. L'any passat, l'equipament va batre el rècord de visites escolars».

13-4-2016

«Judo. Carla Ubasart, or en la categoria -63 kg del campionat català universitari a la UB».

15-4-2016

«El jutjat confirma els nou mesos de presó per a l'ex-alcalde de Moià. Josep Montràs va ser condemnat per abocaments d'aigües residuals al torrent de l'Ocella».

16-4-2016

«La manca de finançament fa inoperatiu el primer any de la comarca del Moianès. Els alcaldes lamenten que el traspàs de competències al Consell s'hagi alentit tant i no els hagi permès assumir encara la prestació de serveis». «Moià posa nom a 556 cares. Un treball de recerca amb els veïns permet identificar tres quartes parts dels assistents a la recuperació del Ball del Ciri, l'any 1956».

21-4-2016

«La Generalitat investigarà finalment els abocaments que contaminen el Calders. L'afer ha causat divisió política a la comarca». «Arxiva-da la causa contra el conductor que va matar un motorista a Calders. L'Scooter Club Manresa, sorprès per la decisió judicial, presentarà un recurs a l'Audiència de Barcelona». «Ulls al riu Calders», editorial.

22-4-2016

«Companys del motorista mort a Calders busquen el ciclista testimoni de l'accident. L'Scooter Club Manresa recorre l'arxivament del cas i reclama que l'autor de l'accident vagi a judici». «"Ja pensava que ningú no em trobaria". Localitzen conscient i en un estat òptim de salut l'home de 74 anys desaparegut de l'Estany, després de 44 hores al ras».

23-4-2016

«Moià vista per un manresà», article de Pep Garcia en el suplement titulat «Com ens veuen?».

25-4-2016

«Un jove de Castellterçol mor en un accident de trànsit en xocar contra un altre cotxe. Dues persones més van resultar ferides en la col·lisió, que va tenir lloc a Caldes de Montbui. La víctima mortal, Adrià Garcia, tenia 31 anys».

27-4-2016

«El Moianès posa les bases per a definir quin model de gestió vol com a comarca. El projecte "Moianès 42", que encara neix del Consorci, ha de servir de punt de partença per al treball des del Consell».

28-4-2016

«El Consorci del Moianès preveu un mínim d'un any per a passar el relleu al Consell. Es preveu un traspass de competències progressiu que acabi dissolent l'ens, "però sense pressa". "Ens separa una línia molt fina de burocràcia". L'estreta relació entre òrgans fa que l'organització interna del Consell es faci amb personal del Consorci».

30-4-2016

«Jutgen el veí de Moià que va apallissar un policia local fa tres anys. L'home, afectat per un trastorn bipolar, s'enfronta a una petició de sis mesos de presó per part de la fiscalia».

5-5-2016

«Preparats per a tot, menys per al fracàs», article de la periodista moianesa Alba Iglésias. «Moià és entre els municipis que no han lliurat els comptes a Sindicatura». «La judoka de Moià Carla Ubasart queda en cinquena posició a l'estatal absolut».

6-5-2016

«Festival de Granera», suplement publicitari de 8 pàgines encartat dins el diari *Regió 7*.

7-5-2016

«MoiàDeute farà una auditoria pública sobre la privatització de l'escorxador. L'entitat vol aclarir els costos i les possibles irregularitats d'aquesta antiga operació econòmica».

17-5-2016

«Granera s'omple de parades i activitat en la tradicional Fira d'Artesania. Al llarg de la jornada es van poder fer visites guiades per a recórrer el castell».

EL PUNT AVUI+**1-5-2016**

Entre els Premis Baldri Reixac 2015-2016 n'hi un per a alumnes d'ESO de l'Institut Moianès.

3-5-2016

«Neguit pel futur de ca l'Erasme», edifici d'un industrial moianès establert a Barcelona a finals del segle XVIII.

12-5-2016

«El "no future" ja és aquí. El Macba explora en una exposició com l'esperit crític i de qüestionament de la realitat del "punk" ha impregnat les pràctiques artístiques contemporànies», reportatge amb referències a l'artista moianès Marcel·lí Antúnez.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Fatoumata Drammeh, filla de Bucacar i de Jainaba, dia 10 d'abril.

Ekaitz Jardiel Riera, fill de Patxi i d'Anna, dia 17 d'abril.

Defuncions

Ramona Mas Bruch, de vuitanta-set anys, vídua de Joan Tantiñà, dia 16 de març, a Gavà (però era filla de Moià).

Carmen Benítez Benítez, de vuitanta-vuit anys, dia 6 d'abril.

Maria Pedrals Balmes, de norantatres anys, vídua de Sebastià Ubasart Serra, dia 12 d'abril.

Josefa Comas Homs, de norantadous anys, vídua de Jaume Argemí Tarter, dia 30 d'abril.

Josep Monsech Payarol, de vuitantacinc anys, dia 15 de maig.

NECROLÒGIQUES

Rosalía, no oblidis les teves flors!

Helena Aliberch

en nom de tota la seva gran família

Una flor ha caigut de l'arbre de la vida... massa ràpidament, massa aviat, massa plena de vida. Una flor... Sí. No se'ns acut un mot més adient per a la tieta, que també tenia nom de flor: *Rosalía*, que vol dir rosa petita.

Pensem, tieta, com t'agradaven les coses petites, aquells gestos insignificants.

Necessitaves tan poca cosa! De fet, tots creiem que n'has tingut prou amb res per a ser feliç.

Treballadora —molt treballadora—, tímida —molt tímida—, poruga, generosa de sentiments, discreta, honesta, bona

persona... has dedicat una vida —massa curta— als teus. Has tirat endavant quan les coses no venien gaire de cara i també quan les coses no venien gens ni mica de cara, sovint una mica sola, a vegades molt i molt sola, massa cansada i a voltes enfadada, però també fermament decidida i en algunes ocasions molt feliç. Feliç de compartir molts moments amb els teus germans, la Dolors, les companyes, molt feliç amb els teus estimats fills... Feliç fent el cafè amb les nebodes... i anys més tard, completament feliç amb els néts per casa corrent i fent temperi i pels quals t'hauries deixat prendre el seny.

Els néts..., les veritables flors del teu jardí. Ara, al final, quan aquests ja ençetaven l'adolescència, la vida adulta o deixaven enrere la infantesa i ja no els tenies

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

tan a prop, suplies la seva absència cuidant el jardí. El regaves, treies les fulles, replantaves... Acaronaves les teves flors com has acaronat sempre els teus: sense fer soroll, amb una devoció admirable, amb amor, amb entrega, sense demanar gairebé res a canvi..., només esperant que florissin per a gaudir de la seva aroma, mirar-les de lluny discretament i seguir amb el teu senzill dia a dia.

I al final, quan la vida se t'escapava, mai no et vas queixar, mai una paraula fora de lloc, mai un gemec... quan vas tenir tots els motius del món per a fer-ho. Mai no vas maleir el teu destí. El vas assumir com quasi sempre has fet les coses: sense dramatismes, amb una valentia admirable, sense demanar res i agraint

Adéu-siau a Mn. Pere Campàs Josep Ruaiç

El dia 12 d'abril va morir, a Vic, Mn. Pere Campàs i Bonay, sacerdot vinculat al Moianès i a la nostra revista.

Havia nascut a Sant Pere de Torelló el 27 de maig de 1928 i va ser ordenat prevere el 28 de juny de 1953. Aquell mateix

Mn. Pere Campàs en 1987,
quan era rector de l'Estany

a tots el poc o res que vam poder fer per tu.

Quina llàstima que no has pogut veure com han esclatat de vida les teves flors. Però te les vam portar a l'església, perquè són ben teves. No les deixis anar, perquè cada una d'elles duu un petó etern dels qui més t'estimem, tot i que les cobreix una mica de rosada, feta de llàgrimes de tristot pel teu adéu.

Des d'on eres, vas veure com et vam acompanyar?, com tots a l'església vam entonar el *Rosa d'abril*, la cançó que tant t'agradava...? Segur que vas estar molt contenta.

Rosalia, rosa petita de Serramitja..., tingues un bon viatge. No oblidis les teves flors!

estiu fou nomenat vicari de Santa Maria de Moià (era el primer vicari que teníem després de la guerra civil), on s'estigué dos anys. Llavors fou vicari del Carme de Manresa (1955), ecònom de Castelltallat (1956), de Cornet i de Sant Miquel de Terradelles (1958), capellà encarregat de la barriada de la carretera de Santpedor de Manresa (1963), on exercí com a primer ecònom de la nova parròquia de Sant Pere Apòstol (1966). En 1968 anà de missioner a l'Argentina fins a 1976. Va ser nomenat ecònom de Perafita (1976) i, finalment, rector de Santa Maria de l'Estany (1985).

Des de l'any 2000 vivia com a jubilat a la Casa Sacerdotal de Vic, i des del 2015, ja amb la salut precària, s'estava a la residència de les Josefines de la capital d'Osona.

Mn. Pere Campàs va ser un gran col·laborador de LA TOSCA. El seu primer article sortí publicat el juliol de 1987, i el darrer, l'octubre-novembre del 2012, servint-se de la prosa però també del vers. Precisament clourem aquesta nota necro-

lògica reproduint dos seus poemes, cosa que sabem que li hauria agradat molt. El primer es titula *El meu capvespre*:

*Us he buscat, Déu meu, tot fent marrada;
lector febril, per mi tot eren nords.
El sol es pon, tinc l'ànima cansada,
vull anar a viure en pau amb els meus
morts.*

*La lluna treu el cap a la carena;
els grills, tocant ferrets, celebren Déu.
Amb llur ric-ric, dels ulls em cau la bena:
Senyor, us creia lluny i sou dins meu.*

*Tot buscant Déu he caminat de massa,
cada camí em duia a un lloc confús,
mes ara veig que no vaig fer cap passa
sense Jesús amb mi cap a Emaús.*

El segon poema, inspirat en un capítol del claustre de Santa Maria de l'Estany, es titula *La balança del judici*:

Adéu a la mare Nuri Tantiñà Mas

Ramona Mas Bruch

*Jo tinc tota l'esperança
que el dia que ens pesareu
ho fareu amb la balança
dels dos braços de la creu.*

*El dimoni i un banyeta
tiben cap al seu cantó,
mes al plat de l'animeta
fa més pes la Redempció.*

*Oh Cor obert per la llança,
Jesús bo, Déu pietós,
un cop sigui a la balança,
decanteu-me cap a vós.*

El funeral de Mn. Pere Campàs, que en morir comptava vuitanta-set anys d'edat, es va celebrar, presidit pel senyor bisbe de Vic, el dia 13 d'abril a l'església parroquial de Sant Pere de Torelló, la seva població nadiua, on ara reposen les seves despulles.

Al cel sia.

La nostra estimada mama [Ramona Mas Bruch] ens va deixar el propassat dia 16 de març.

Aquest estiu, mama, ja no podrem pujar a Moià amb tu. Sempre deies que almenys allà dalt no fa tanta calor com a Gavà, el poble on el papa i tu vàreu venir per estar més a prop nostre i poder veure créixer els vostres néts, el Jordi i el David.

Per això hem decidit pujar les teves cendres a Moià, el poble que et va veure néixer, i així podràs descansar a la vora del papa.

Gràcies, mama, per la manera com te n'has anat: en silenci i sense queixarte.

Sempre et recordarem i sempre t'estimarem.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

ABRIL 2016

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Max.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	15,7	1,1	8,4	2	4	4	W	42,6	
De l'11 al 20	21,1	5,6	13,4	4	0	6	W	0,8	
Del 21 al 30	16,9	2,7	9,8	2	7	1	SW	12,0	55,4

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: [Meteo.Moia](https://www.facebook.com/Meteo.Moia).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **14 de juliol**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de Lletres: torrent de BOSSANYA, riera de CASTELL-NOU, riera de la COMA, riera de les CONQUES, torrent de la CRESPIERA, riera de la FÀBREGA, torrent de la FRANQUESA, riera del GAI, torrent de GARFÍS, riera de MALRUBÍ, torrent de MALVEÍ, riera de l'OM, riera de PASSARELL.

Fot. C.I.C. - Moià

DECOMADEX

Carpinteria-Ebanisteria

- Portes
- Parquet
- Tarimes
- Sostres
- Revestiments
- Armaris
- Mobles
- Cuines
- Porticons
- Porxos
- Tanques
- Jardineres
- Mobles de Jardí
- Complements
- Etc.

Truca'ns i t'ajudarem!
Pressupostos sense compromís

PISCINES DE FUSTA...A MIDA!
1ª Qualitat, personalitzades i a preus assequibles

Mulla't i gaudeix l'estiu!

Tel: 674 31 99 69 / 678 32 27 08 · E-mail: decomadex@hotmail.com C/ Molí de Sant Joan S/N, Pol. Ind. El Vapor 08183 Castellterçol, Barcelona